

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR
SANITARNY W GŁUBCZYCACH**

**Stan sanitarny powiatu
głubczyckiego
w roku 2024**

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Spis treści

1.	<i>Działalność kontrolno – represyjna</i>	4
1.1.	Wstęp	4
1.2.	Interwencje ludności	5
2.	<i>Stan sanitarny zakładów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością</i>	6
2.1.	Zakres nadzoru sanitarnego	6
2.2.	Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia	7
2.3.	Jakość zdrowotna środków spożywczych	9
2.4.	Znakowanie	11
2.5.	System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach - RASFF	11
2.6.	Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków	12
2.7.	Ocena jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego na terenie powiatu głubczyckiego	13
2.8.	Współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi	13
3.	<i>Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi</i>	14
3.1.	Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	14
3.2.	Choroby zakaźne (odra, różyczka, poliomyelitis)	16
3.3.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych wieku dziecięcego	18
3.4.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób szerzących się drogą kropelkową	18
3.5.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób szerzących się drogą krwiopochodną	21
3.6.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń szerzących się drogą pokarmową	22
3.7.	Sytuacja epidemiologiczna chorób odzwierzęcych	23
3.8.	Ogniska epidemiczne	25
3.9.	Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych	25
3.10.	Podsumowanie	27
4.	<i>Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zmniejszania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze</i>	28
5.	<i>Jakość wody przeznaczonej do spożycia</i>	28
5.7.	Badania bakterii Legionella w wodzie ciepłej	34
6.	<i>Jakość wody z kąpieliska i basenów</i>	35
7.	<i>Zapobiegawczy nadzór sanitarny</i>	38
8.	<i>Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej</i>	40
9.	<i>Nadzór nad warunkami sanitarno – higienicznymi środowiska pracy</i>	46

stan sanitarny powiatu w roku 2024

9.1.	Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.....	46
9.2.	Klasyfikacja grup obiektów przeznaczonych do kontroli w oparciu o analizę ryzyka	48
9.3.	Ocena realizacji wymogów w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy	48
9.4.	Choroby zawodowe	49
9.5.	Podsumowanie	49
10.	Higiena procesów nauczania, wychowania oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży	51
10.1.	Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży.....	51
10.2.	Zaplecze sanitarne w nadzorowanych placówkach dla dzieci i młodzieży , warunki do utrzymania higieny osobistej.....	52
10.3.	Higiena procesów nauczania.....	53
10.4.	Warunki prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.	55
10.5.	Zorganizowany wypoczynek letni i zimowy na terenie powiatu głubczyckiego.	56
10.6.	Dożywianie w szkołach, przedszkolach i żłobkach.....	57
10.7.	Współpraca z innymi jednostkami.	57
10.8.	Podsumowanie	58
10.9.	Działania edukacyjne	58
11.	Stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą	58
12.	Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w obszarze chemikaliów	60
12.1.	Prekursory narkotyków kat. 2 i 3	60
12.2.	Substancje chemiczne i ich mieszaniny	61
12.3.	Detergenty.....	62
12.4.	Produkty biobójcze	63
12.5.	Produkty kosmetyczne	64
12.6.	Podsumowanie	64
13.	Programy edukacyjne	65
13.1.	Profilaktyka nadwagi i otyłości. Program edukacyjny „Trzymaj Formę”	65
13.2.	Program edukacyjny dla przedszkoli pt. „ Skąd się biorą produkty ekologiczne?”	66
13.3.	Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.	66
13.4.	Profilaktyka chorób.....	66
13.5.	Profilaktyka palenia tytoniu	68
13.6.	Interwencje nieprogramowe:.....	70
13.7.	Podsumowanie i wnioski	72
14.	Komunikacja społeczna i promocja zdrowia	73
15.	Zakończenie	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Szanowni Państwo,

Z przyjemnością przekazuję Państwu „**Stan sanitarny powiatu głubczyckiego w 2024 roku.**” Raport zawiera omówienie wszystkich najważniejszych obszarów związanych z utrzymaniem zdrowia publicznego.

Wszystkie działania i zadania realizowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w 2024r. ukierunkowane były na szeroką rozumianą ochronę zdrowia ludzi przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Działania te miały charakter wielokierunkowy i dotyczyły podstawowych aspektów życia mieszkańców powiatu.

PSSE w Głubczycach jest publicznym zakładem opieki zdrowotnej, w stosunku do którego uprawnienia organu założycielskiego posiada Wojewoda Opolski. Stacja prowadzi działalność w formie jednostki budżetowej i jest dysponentem środków budżetowych 3 stopnia.

Realizujemy działania z zakresu zdrowia publicznego z wykorzystaniem usług cyfrowych poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- ✓ higieny środowiska,
- ✓ higieny pracy w zakładach pracy,
- ✓ higieny procesów nauczania i wychowania,
- ✓ higieny wypoczynku i rekreacji,
- ✓ zdrowotnymi żywności i żywienia i produktów kosmetycznych,
- ✓ higieniczno-sanitarnymi obiektów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne,

Na terenie powiatu w 2024r. pod nadzorem znajdowało się 1189 obiektów, w których przeprowadzono 1419 kontroli sanitarnych, wydano 148 decyzji administracyjnych dot. likwidacji stwierdzonych uchybień, 139 decyzji płatniczych, nałożono 45 mandatów karnych na kwotę 12600,00 zł.

Dostęp do wiarygodnych danych we wszystkich obszarach objętych nadzorem PIS nie byłby możliwy bez sprawnie działającej bazy laboratoryjnej. W zakresie urzędowej kontroli żywności, monitoringu jakości wody, prowadzonego nadzoru epidemiologicznego pobrano łącznie 635 próbek do badań.

W roku 2024 stacja nasza przejęła od powiatu w trwałą zarząd pomieszczenia użytkowane przez Państwową Inspekcję Weterynaryjną, która zmieniła lokalizację siedziby. Powyższe przyczyniło się do znaczącej poprawy warunków funkcjonowania PSSE w Głubczycach oraz poprawy warunków pracy pracowników inspekcji. Pomieszczenia zostały wyremontowane i wyposażone w meble. Na ten cel zostały przyznane środki finansowe z budżetu Wojewody Opolskiego. Przeprowadzony remont pomieszczeń, pozwolił dostosować budynek do realizacji podstawowych działań przeciwepidemicznych. Aktualnie zajmowana siedziba spełnia warunki do wykonywania zadań statutowych Stacji.

Państwowy Powiatowy Inspektor

Sanitarny w Głubczycach

Alina Mazur-Ciapa

stan sanitarny powiatu w roku 2024

1. Działalność kontrolno – represyjna

1.1. Wstęp

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego na terenie powiatu w roku 2024 przeprowadzono:

- ✓ ogółem 1419 kontroli sanitarnych (1046+556 COVID w 2023 r.)
- ✓ wydano 148 decyzji administracyjnych (157 w 2023 r.),
- ✓ wydano 139 decyzji płatniczych (116 w 2023 r.)
- ✓ wydano 23 postanowień (9 w 2023 r.),
- ✓ nałożono 45 mandatów na kwotę 12 600,00 zł. (30 mandatów na kwotę 7 450,00 zł w 2023 r.).

Tabela 1. Zestawienie kontroli obiektów przez jednostki PIS – powiat Głubczyce

Rok	Liczba mandatów	Liczba obiektów ujęta w wykazie	Liczba obiektów poddanych kontroli /wizytacji	Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości
2023	30	1179	713	157
2024	45	1187	725	148

Tabela 2. Działalność laboratoryjna

Rok	Liczba pobranych próbek	Próbki wody	Próbki żywności	Próbki kału	Środki zastępcze
2023	523	216	246	61	0
2024	635	326	233	76	0

stan sanitarny powiatu w roku 2024

1.2. Interwencje ludności

W 2024 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Głubczycach wpłynęło 36 interwencji, z czego 27 załatwiono w ramach własnych kompetencji, natomiast 9 przekazano do załatwienia właściwym organom, o czym poinformowano interweniującego, uzasadniając stanowisko w sprawie. Spośród załatwionych interwencji 11 uznano za zasadne, natomiast 16 za bezzasadne.

Tabela 3. Zestawienie wniesionych interwencji w PSSE w Głubczycach w latach 2023-2024

Problematyka wniesionych interwencji	Liczba spraw załatwionych we własnym zakresie		Liczba spraw przekazanych wg właściwości	
	2023	2024	2023	2024
Razem	22	27	5	9
z zakresu higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku, w tym:	17	13	-	1
jakość środków spożywczych	7	8	-	1
warunki sanitarno-higieniczne obiektu	6	3	-	-
niezarejestrowana działalność	2	2	-	-
warunki sprzedaży produktów spożywczych	2	-	-	-
produkt kosmetyczny/ suplement diety	-	-	-	-
z zakresu ochrony środowiska, w tym:	2	7	3	8
jakość wody	-	4	-	-
gospodarka nieczystościami płynnymi	-	-	-	4
stan sanitarno – technicznych budynków użyteczności publicznej	-	-	1	-
warunki mieszkaniowe	-	-	1	1
stan sanitarno – porządkowy	-	2	1	2
stanu sanitarno – technicznego placów zabaw	2	-	-	1
warunków prowadzenia usług kosmetycznych	-	1	-	-
z zakresu higieny dzieci i młodzieży, w tym:	2	4	-	-
czystość i przestrzeganie zasad higieny w placówce oświatowo-wychowawczej	-	3	-	-
nieodpowiedniej temperatury w placówce oświatowo-wychowawczej	1	-	-	-
nieodpowiedniego stanu sanitarno - technicznego obiektu	1	1	-	-
niezgłoszony wypoczynek zimowy / letni	-	-	-	-
z zakresu higieny pracy, w tym:	1	2	-	-
warunki pracy	1	1	-	-
składowanie odpadów	-	-	-	-
produkt biobójczy bez pozwolenia /kosmetyk niewłaściwie oznakowany	-	-	-	-
stan sanitarno – porządkowy	-	1	-	-
z zakresu epidemiologii, w tym:	-	1	2	-
pluskwy w placówkach medycznych	-	-	-	-
obecność myszy i szczurów w budynkach mieszkalnych	-	1	2	-

stan sanitarny powiatu w roku 2024

W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano wzrost liczby wniesionych interwencji.

Analiza interwencji wykazała, iż w większości obejmowały one zagadnienia związane z jakością środków spożywczych oraz jakością wody (33,4 %).

Pozostałe interwencje dotyczyły:

- ✓ prowadzenia działalności bez wymaganego wpisu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- ✓ stanu sanitarno – technicznego placów zabaw,
- ✓ warunków pracy,
- ✓ czystości i przestrzegania zasad higieny w placówkach oświatowo-wychowawczych,
- ✓ warunków sanitarno – higienicznych obiektów,
- ✓ warunków mieszkaniowych,
- ✓ stanu sanitarno – porządkowego.

2. Stan sanitarny zakładów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

2.1. Zakres nadzoru sanitarnego

Zakres bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego przez Oddział Higieny Żywności i Przedmiotów Użytku obejmował kontrolę przestrzegania w zakładach produkcji, obrotu żywnością, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w tym przepisów prawa żywnościowego, dotyczących:

- ✓ warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,
- ✓ warunków zdrowotnych produkcji materiałów oraz obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

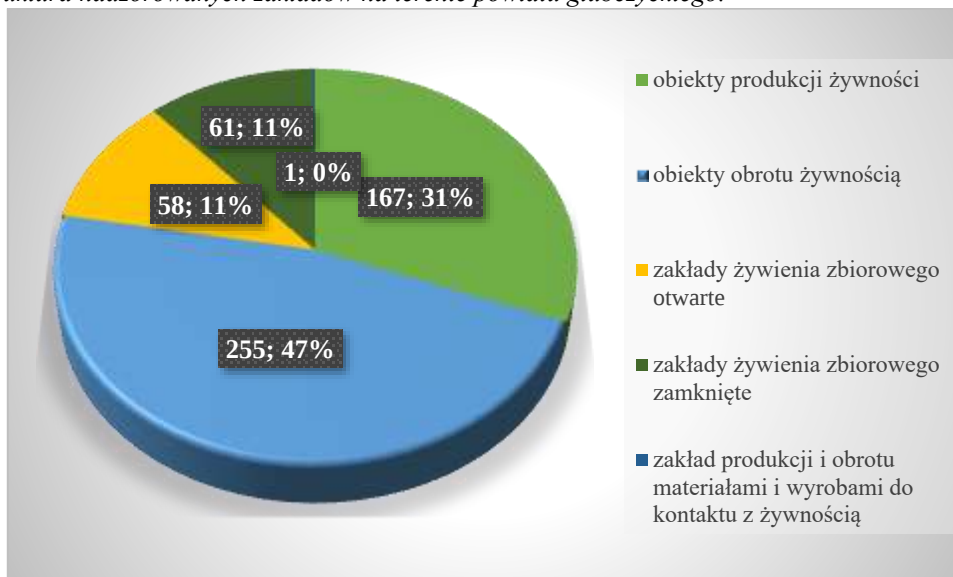
W 2024 r. Oddział Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku objął nadzorem 548 obiektów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w tym:

- ✓ 167 zakładów produkcji żywności, w tym m.in. 5 piekarni, 6 ciastkarni, 10 producentów lodów, 3 wytwórnie tłuszczów roślinnych, 13 producentów żywności w warunków domowych, 121 gospodarstw rolnych i ogrodniczych,
- ✓ 255 obiektów obrotu żywnością w tym m.in. 127 sklepów spożywczych, 30 magazynów hurtowych, 8 kiosków, 64 środki transportu,
- ✓ 58 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym m.in. 32 zakłady małej gastronomii,
- ✓ 61 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym m.in. 3 bloki żywienia w szpitalach, 12 bloków żywienia w Domach Pomocy Społecznej, 18 stołówek szkolnych, 12 stołówek w przedszkolach, 6 zakładów usług cateringowych oraz 3 bloki żywienia w domach dziecka i młodzieży,
- ✓ 6 zakładów produkcji i obrotu materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Wykres 1. Struktura nadzorowanych zakładów na terenie powiatu głubczyckiego.

W roku sprawozdawczym:

przeprowadzono	371 kontrole sanitarnych zakładów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w tym 21 kontrole sprawdzających
skontrolowano	215 zakładów,
zatwierdzono	13 nowych zakładów,
wydano	119 decyzji administracyjnych ogółem, w wyniku naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych, w tym 13 decyzji zatwierdzających nowe zakłady ,
nałożono	38 mandatów karnych na winnych zaniedbań sanitarnych, na łączną kwotę 11 600 zł,

Kontrole prowadzono zgodnie z zatwierdzonym rocznym harmonogramem kontroli. Ponadto prowadzono szereg kontroli ponadplanowych związanych z wpływającymi wnioskami o zatwierdzenie zakładów, w związku z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi oraz wpływającymi interwencjami konsumentów. W każdym przypadku podejmowania działań dokonywano szczegółowej analizy zagrożeń pod kątem liczby narażonych osób, wielkości produkcji oraz wpływu na bezpieczeństwo żywności i żywienia. Realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną system urzędowej kontroli żywności, którym objęto obiekty żywnościowo-żywieniowe oraz wytwórnie i miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością pozwala na monitorowanie sytuacji, a w przypadku wystąpienia ryzyka podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

2.2. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności spoczywa na przedsiębiorcach branży spożywczej. Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywności i żywienia jest bardzo zróżnicowany – działalność prowadzą obiekty

stan sanitarny powiatu w roku 2024

nowoczesne jak i stare oraz obiekty małe (spora ilość sklepów w rejonach wiejskich) oraz duże (typu super i hipermarkety). Zdecydowaną większość stanowią małe placówki o ograniczonej powierzchni mieszczące się często w zwartych zabudowach, pozbawione możliwości rozbudowy i modernizacji, wprowadzające do obrotu szeroki asortyment środków spożywczych.

Przedmiotowy zakres urzędowej kontroli żywności obejmował przede wszystkim nadzór nad warunkami produkcji, transportu, przechowywania, sprzedaży żywności oraz warunkami żywienia zbiorowego, nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i jej oznakowaniem, a także warunkami produkcji i obrotu materiałami oraz wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W 2024 r. na terenie powiatu żaden ze skontrolowanych zakładów nie został oceniony jako niezgodny z wymaganiami.

Tabela 4. Porównanie stanu sanitarnego obiektów na terenie powiatu w latach 2019-2024.

Lata	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Odsetek obiektów o stanie sanitarnym niezgodnym z wymaganiami	0,22	0	0	0	0	0

Na podstawie przedstawionych wyżej danych liczbowych można stwierdzić, że odsetek obiektów żywności i żywienia o nieodpowiednim stanie sanitarnym znajdował się na bardzo niskim poziomie i nie ma tendencji wzrostowych.

W wielu zakładach stan sanitarny i techniczny obiektów żywności i żywienia poprawia się m.in. dzięki coraz większej świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań, systematycznym i konsekwentnym kontrolom prowadzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz wdrażaniu i stosowaniu zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) a także wprowadzaniu systemu HACCP – Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli. Korzystając z ułatwień przewidzianych przez Komisję Europejską we wdrażaniu procedur HACCP w małych przedsiębiorstwach, w części zakładów spożywczych przestrzeganie zasad GHP i GMP uznano za wystarczające dla kontroli najważniejszych zagrożeń bezpieczeństwa żywności.

Wykres 2. Stopień realizacji GHP/GMP oraz HACCP w nadzorowanych obiektach w 2024 r.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

2.3. Jakość zdrowotna środków spożywczych

PPIS w Głubczycach realizuje plan poboru próbek na dany rok kalendarzowy opracowany przez GIS wraz ze stosownymi wytycznymi określającymi zasady planowania i realizacji. Roczny plan przekazywany jest następnie do WSSE, która biorąc pod uwagę wszystkie zalecenia i wytyczne dokonuje podziału próbek na poszczególne powiaty w zależności od kategorii występujących zakładów, tak aby jak największa liczba próbek została pobrana u producentów żywności. Narzucony z góry plan określa m.in.: grupę produktów, które należy pobrać do badania, rodzaj kontroli, liczbę próbek i terminy przekazania próbek do wskazanego przez WSSE laboratorium posiadającego akredytację w danym kierunku.

Biorąc pod uwagę w/w plan i wytyczne na 2024 r. PPIS w Głubczycach realizował plan i pobrał próbki środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, które przekazał w celu przeprowadzenia badań do laboratorium analitycznego Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu wraz z oddziałami laboratoryjnymi w Kędzierzynie-Koźlu oraz Kluczborku. Pobrane próbki badane były również w laboratoriach akredytowanych poza województwem opolskim m.in. w: Warszawie, Gdańsku, Bydgoszczy, Krakowie, Rzeszowie, Białymstoku, Poznaniu, Wrocławiu, Katowicach, Kielcach, Szczecinie, Łodzi i Lublinie.

W 2024 r. pobrano do badań 231 próbek żywności w tym 3 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

Do badań laboratoryjnych pobierano próbki z następujących grup żywności:

- ✓ mięso i produkty mięsne,
- ✓ drób, produkty drobiarskie, jaja,
- ✓ ryby i ich przetwory,
- ✓ mleko i przetwory mleczne,
- ✓ ziarno zbóż i przetwory mączno-zbożowe,
- ✓ wyroby cukiernicze i ciastkarskie,
- ✓ orzechy,
- ✓ owoce i warzywa,
- ✓ grzyby,
- ✓ wyroby winiarskie i napoje bezalkoholowe
- ✓ tłuszcze roślinne,
- ✓ ziarna roślin oleistych,
- ✓ zioła i przyprawy,
- ✓ herbata i kakao,
- ✓ wyroby garmażeryjne i kulinarne,
- ✓ środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego,
- ✓ suplementy diety,
- ✓ materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością,
- ✓ sól spożywczą.

Próbki badano w kierunkach: zanieczyszczeń mikrobiologicznych, obecności metali szkodliwych dla zdrowia, pozostałości pestycydów, obecności mykotoksyn, zawartości substancji dodatkowych, obecności organizmów genetycznie modyfikowanych, oceny sensorycznej, obecności wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, napromieniania żywności, znakowanie środków spożywczych

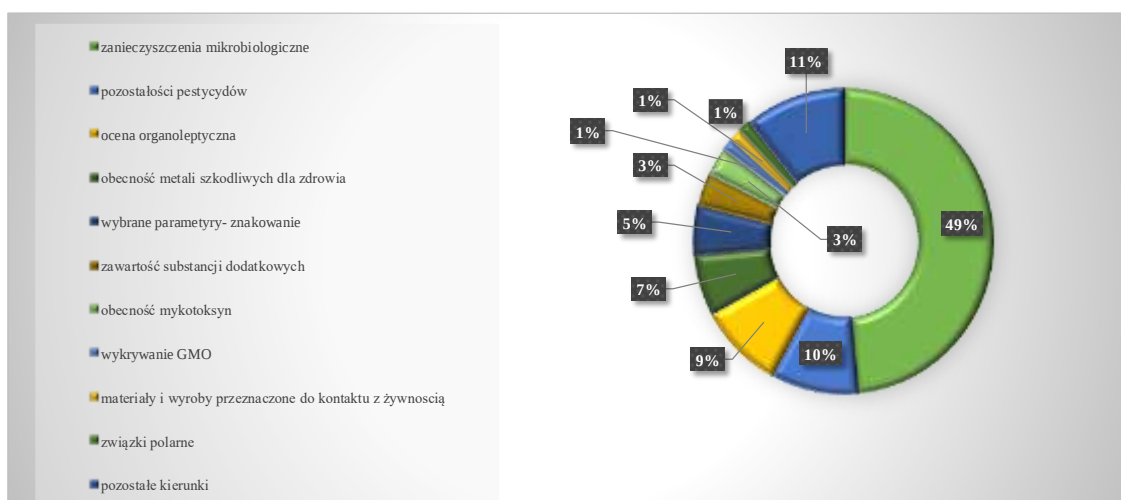
stan sanitarny powiatu w roku 2024

wzbogaconych i suplementów diety, obecności glutenu, zawartości 3MPCD, kwasu erukowego, parametrów jęlczenia, obecności alkaloidów pirolizydynowych, kryteriów czystości, zawartości akryloamidu, zawartości azotanów, histaminy, oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych, skażeń promieniotwórczych, zawartości jodu w soli, cyjanowodoru, furanu, obecności izomerów trans, zawartości związków polarnych w tłuszczach.

Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością badano w zakresie:

- ✓ migracji bisfenolu A,
- ✓ migracji globalnej
- ✓ migracji specyficznej specyficznej.

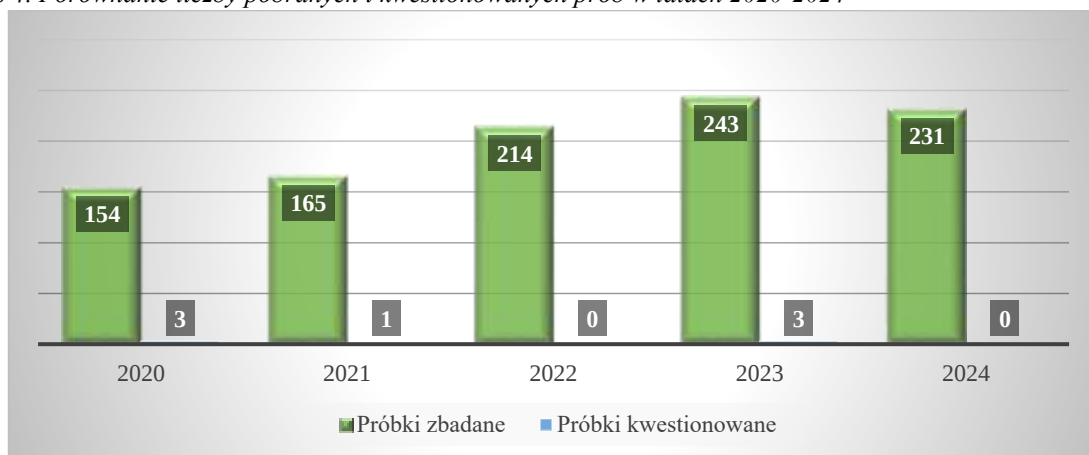
Wykres 3. Udział procentowy wybranych kierunków badań w zbadanych próbkach

Do badań pobierane są próbki produktów krajowych, produktów pochodzących z terenu Unii Europejskiej oraz próbki produktów z krajów trzecich. Próbkę pobierane są z obrotu detalicznego i hurtowego, w zakładach przemysłu spożywczego i zakładach żywienia zbiorowego. Próbkę środków spożywczych pobierano zgodnie z opracowanym „Planem pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności na 2024 rok”.

W 2024 roku nie zakwestionowano żadnej z pobranych prób.

Wykres 4. Porównanie liczby pobranych i kwestionowanych prób w latach 2020-2024

stan sanitarny powiatu w roku 2024

2.4. Znakowanie

Prawidłowe znakowanie zawierające obowiązkowe informacje na temat żywności, w tym dotyczące substancji lub produktów powodujących alergie lub reakcje nietolerancji służy ochronie zdrowia konsumentów poprzez zapewnienie podstaw do dokonywania świadomych wyborów oraz bezpiecznego stosowania żywności.

Podczas kontroli sanitarnych przeprowadzonych w nadzorowanych obiektach pracownicy zwracają uwagę na prawidłowość znakowania środków spożywczych. Nastąpiła znaczna poprawa w oznakowaniu środków spożywczych. Produkty są opisane w języku polskim, daty minimalnej trwałości lub termin przydatności do spożycia są czytelne, określona jest nazwa producenta i jego siedziba, napisy są trwałe i niemożliwe do usunięcia bez zniszczenia opakowania.

Próbki pobierane do badań laboratoryjnych oceniane są m.in. w kierunku znakowania zgodnego z obowiązującymi przepisami. Jako dodatkowy kierunek badań znakowanie przeprowadzono w 19 próbkach żywności w ramach urzędowej kontroli żywności. Pobrane próbki były produkcji krajowej, importowane oraz wyprodukowane w krajach UE.

Z powyższych próbek żadna nie została zakwestionowana.

2.5. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach - RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów. Przy zachowaniu właściwych kompetencji odpowiednie władze w Polsce kontrolują żywność, pasze oraz materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością w celu sprawdzenia czy przedsiębiorcy branży spożywczej i paszowej odpowiedzialni za zapewnienie bezpieczeństwa produktów spełniają wymagania określone w prawie żywnościowym i paszowym.

Jeżeli w trakcie takich kontroli zostaną zidentyfikowane produkty niebezpieczne następuje bezzwłoczne podjęcie działań na poziomie lokalnym w celu wyeliminowania ryzyka spożycia produktów niebezpiecznych dla zdrowia oraz przekazanie wszelkich niezbędnych informacji do Krajowego Punktu Kontaktowego RASFF w Głównym Inspektoracie Sanitarnym. Krajowy Punkt Kontaktowy współpracuje z organami urzędowej kontroli żywności i pasz, komisją Europejską oraz innymi członkami sieci RASFF na zasadzie wzajemnego informowania o wykrytych produktach niebezpiecznych, co pozwala na podjęcie odpowiednich działań i tym samym ochronę zdrowia konsumentów.

Powiadomienia dzielą się na:

- ✓ **alarmowe** (zwane także powiadomieniem o zagrożeniu) – oznacza powiadomienie o poważnym bezpośrednim lub niebezpośrednim ryzyku związanym z żywnością, materiałem do kontaktu z żywnością lub paszą, które wymaga lub może wymagać podjęcia szybkich działań przez innego członka sieci RASFF (inny kraj członkowski);
- ✓ **informacyjne** – oznacza powiadomienie o bezpośrednim lub niebezpośrednim ryzyku związanym z żywnością, materiałem do kontaktu z żywnością lub paszą, które nie wymaga podjęcia szybkich działań przez innego członka sieci RASFF (inny kraj członkowski). Wyróżnia się dwa rodzaje powiadomień informacyjnych: w celu podjęcia działań oraz w celu zwrócenia uwagi;

stan sanitarny powiatu w roku 2024

- ✓ **powiadomienia o odrzuceniu na granicy** – oznacza powiadomienie o odrzuceniu partii, kontenera lub przesyłki żywności, materiału do kontaktu z żywnością lub paszy z powodu zidentyfikowania ryzyka;
- ✓ **typu NEWS** (zwane także powiadomieniem o aktualnych zdarzeniach) – oznacza powiadomienie o ryzyku związanym z żywnością, materiałem do kontaktu z żywnością lub paszą, które pochodzi z nieformalnego źródła, zawiera niezweryfikowane informacje lub dotyczy jeszcze niezidentyfikowanego produktu.

Tabela 5. Dane zbiorcze dotyczące powiadomień w systemie RASFF za rok 2023 i 2024.

Powiadomienia	2023	2024
alarmowe	4	14
informacyjne	22	14
o odrzuceniu na granicy	1	0
NEWS	1	0

Powiadomienia dotyczyły m.in. przekroczenia NDP sumy alkaloidów pirolizydynowych, mykotoksyn, metali szkodliwych dla zdrowia, zanieczyszczeń mikrobiologicznych, nieautoryzowanej nowej żywności, zanieczyszczeń ciałem obcym, zmian cech organoleptycznych, stosowania do produkcji żywności niedozwolonych składników oraz dodatków do żywności.

Podjęto działania w 21 przypadkach, łącznie przeprowadzono 35 kontroli w 27 obiektach obrotu żywnością i materiałami do kontaktu z żywnością. We wszystkich przypadkach przedsiębiorcy podejmowali we własnym zakresie działania zmierzające do wycofania produktów niezgodnych z wymaganiami w ramach funkcjonujących procedur wycofania. Nie było konieczności wydawania w tym zakresie decyzji administracyjnych.

2.6. Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków

Nadzór nad jakością zdrowotną materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością prowadzony był w:

- ✓ sklepach, w których prowadzono sprzedaż materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością wraz z innymi artykułami przemysłowymi,
- ✓ zakładzie produkcji żywności.

Do badań laboratoryjnych pobrano 3 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością:

- ✓ 2 próbki kierunku migracji specyficznej – puszki do piwa oraz wyrób z tworzywa sztucznego przeznaczonego do przechowywania żywności suchej oraz mrożonej,
- ✓ próbkę w kierunku migracji globalnej – opakowanie z tworzywa sztucznego przeznaczone do produktów mleczarskich.

Próbki nie zostały zakwestionowane.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

2.7. Ocena jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego na terenie powiatu głubczyckiego

Bardzo istotne z punktu widzenia zdrowia człowieka jest regularne spożywanie posiłków. Ma to istotne znaczenie szczególnie wobec konieczności wielogodzinnego przebywania dzieci i młodzieży poza domem z racji pobytu w przedszkolach, szkołach czy stałego przebywania mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej. Zasady racjonalnego żywienia oraz zalecane racje pokarmowe dla różnych grup ludności opracowują i publikują jednostki badawczo-rozwojowe podległe i nadzorowane przez Ministra Zdrowia, w tym głównie Instytut Żywności i Żywienia. Przy planowaniu i realizacji żywienia zbiorowego, korzystne jest posługiwanie się modelowymi racjami pokarmowymi, w których podane są ilości poszczególnych grup produktów spożywczych.

W ramach prowadzonych działań kontrolnych w 2024 r. w placówkach przeprowadzono 26 kontroli sanitarnych. Dokonano analizy 26 jadłospisów sprawdzając sposób żywienia dzieci, młodzieży i osób starszych. W przypadku 4 placówek wniesiono uwagi do analizowanych jadłospisów.

Tabela 6. Liczba przeanalizowanych jadłospisów w poszczególnych placówkach.

Obiekt	Ilość przeanalizowanych jadłospisów
Placówki szkolne	9
Placówki przedszkolne	6
Domy Opieki Społecznej	4
Szpital	2
Internaty	2
Domy dziecka i młodzieży	2
Stół w zakładzie specjalnym i wychowawczym	1

Analizując teoretycznie pozostałe dekadowe jadłospisy nie stwierdzono nieprawidłowości i wad jadłospisów. Serwowane posiłki były urozmaicone i unikano powtarzalności zestawów. Posiłki zawierały dodatki produktów sezonowych, dodatki warzywne, źródła pełnowartościowego białka. Regularność, częstotliwość oraz pory spożywania posiłków również były prawidłowe.

2.8. Współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi

W ramach porozumienia o współpracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Weterynaryjnej współpracowano na bieżąco z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Głubczycach. W związku z wystąpieniem w Polsce ASF i na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego wspólnie z pracownikiem Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadzono 10 kontroli na terenie targowiska w Głubczycach i miejsca targowego w Kietrze. Kontrole związane były z ewentualną, nielegalną sprzedażą na straganach produktów pochodzenia zwierzęcego zawierających mięso wieprzowe lub dzików. W toku wspólnych kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

W związku z realizacją *Planu działania na 2024 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, realizowanego w ramach porozumienia z dnia 20 stycznia 2015r. w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa,*

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego wspólnie z pracownikami Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Opolu oddział w Głubczycach przeprowadzono 3 kontrole w gospodarstwach rolnych/ogrodniczych.

3. Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

3.1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór epidemiologiczny nad występowaniem chorób zakaźnych oraz wczesne wykrywanie zagrożeń epidemicznych w celu skutecznego ich zwalczania. Ocenę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie głubczyckim w 2024 roku opracowano na podstawie otrzymanych zgłoszeń od lekarzy placówek ochrony zdrowia.

Tabela 7. Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych w powiecie głubczyckim w latach 2023, 2024 i woj. opolskim 2024.

Lp.	Jednostka chorobowa		Województwo opolskie 2024 r.		Powiat głubczycki 2024 r.		Powiat głubczycki 2023 r.	
			Liczb. zach.	Zap./ 100 tys.	Liczb. zach.	Zap./ 100 tys.	Liczb. zach.	Zap./ 100 tys.
1.	Salmonelloza – zatrucia pokarmowe		262	28,07	4	9,34 ↓	9	20,78
2.	Bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą		17	1,82	1	2,34 ↑	0	0
3.	Bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Clostridioides difficile</i>		621	66,53	30	70,74 ↑	11	25,40
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Campylobacter</i>		75	8,04	1	2,34 ↑	0	0
5.	Giardioza (lamblioza)		43	4,61	7	16,35 ↑	5	11,54
6.	Wirusowz akaż. jelitowe wyw. przez:	rotawirusy	237	25,39	5	11,68 ↓	17	39,25
		norowirusy	250	26,79	8	18,69 ↓	10	23,09
		Inne określone	174	18,64	7	16,35 ↓	15	34,63
		nie określone	39	4,18	2	4,67 ↑	1	2,31
7.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		207	22,18	10	23,36 ↓	16	36,94
8.	Biegunka i zapalenia jelitowo-żołądkowe BNO	ogółem	1417	151,82	54	126,16 ↓	56	129,30
		W tym u dzieci do lat 2	266	28,50	4	9,34 ↓	6	13,85
9.	Listerioza		5	0,54	1	2,34 ↑	0	
10.	Krztusiec		527	56,46	21	49,06 ↑	1	2,31
11.	Płonica (szkarlatyna)		1566	167,78	35	81,77 ↑	14	32,32

stan sanitarny powiatu w roku 2024

12.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna - róża	222	23,79	11	25,70 ↑	8	18,32
13.	Borelioza z Lyme	680	72,86	12	28,03 ↓	14	32,32
14.	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0 -14 lat	1	0,11	0	0 ↓	1	2,31
15.	Styczność i narażenie na wściekliznę /potrzeba szczepień	169	18,11	12	28,03 ↑	9	20,78
16.	Ospa wietrzna	3844	411,85	184	429,86 ↑	171	394,82
17.	Odra	4	0,43	0	0	0	0
18.	Różyczka	6	064	0	0	0	0
19.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B przewlekłe BNO	93	9,96	2	4,67 ↓	4	9,24
20.	Wirusowe zapalenie wątroby typu C przewlekłe BNO	70	7,50	2	4,67 ↓	3	6,93
21.	Nowo wykryte zakażenia HIV	38	4,07	3	7,00	3	6,93
22.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	9	0,96	1	2,34	1	2,31
23.	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu wywołane przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	5	0,54	2	4,67 ↑	0	0
24.	Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone	39	4,18	1	2,34	1	2,31
25.	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	5386	577,06	211	492,94 ↑	33	76,19
26.	Zakażenia wirusem RSV	940	100,71	23	53,73 ↑	8	18,47
27.	Zakażenia SARS-CoV-2	4375	468,74	365	852,72 ↓	574	1320,53

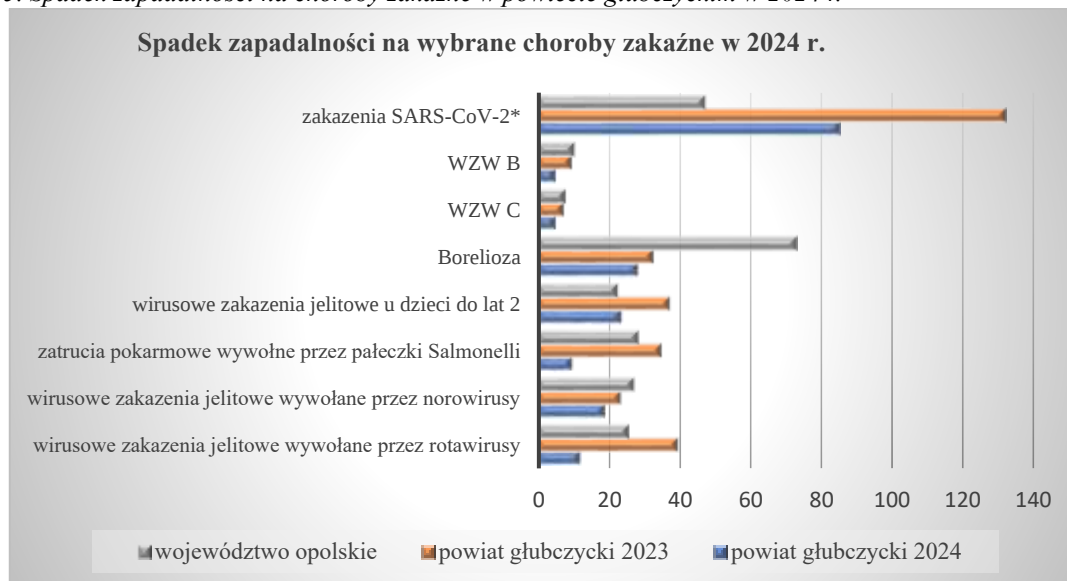
Na podstawie przeprowadzonej analizy ustalono, że w roku sprawozdawczym w porównaniu do 2023 nastąpił spadek zachorowań na zatrucia pokarmowe wywołane przez pałeczki *Salmonella*; wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy i norowirusy, wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2, biegunki i zapalenia jelitowo-żołądkowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu; boreliozę, wirusowe zapalenia wątroby typu B i C oraz zakażenia SARS-CoV-2.

Porównanie współczynnika zapadalności na 100 tys. mieszkańców przedstawiono na wykresie poniżej.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

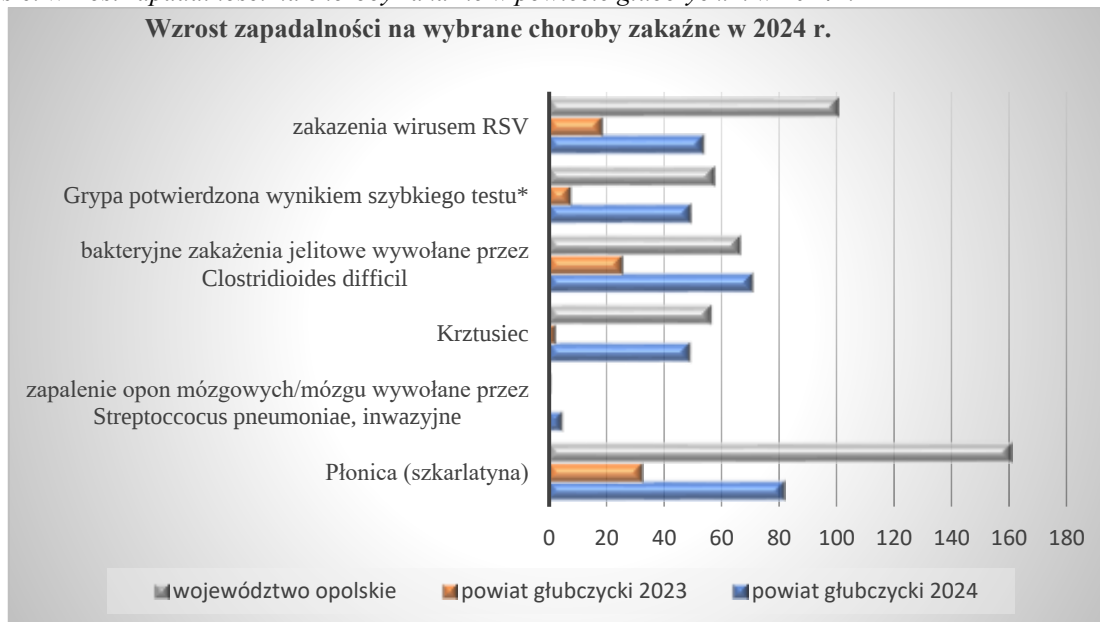
Wykres 5. Spadek zapadalności na choroby zakaźne w powiecie głubczyckim w 2024 r.

*zapadalność SARS-CoV-2 policzona na 10 tys. ludności.

Zauważono wzrost zachorowań na krztusiec; płonicę (szkarlatynę); bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridioides difficile*; zapalenie opon mózgowych/mózgu wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*, inwazyjne; grypę potwierdzoną szybkim testem antygenowym; zakażenia wirusem RSV.

Wykres 6. Wzrost zapadalności na choroby zakaźne w powiecie głubczyckim w 2024 r.

W powiecie głubczyckim w 2024 roku odnotowano wyższy współczynnik zapadalności na płonicę (szkarlatynę) oraz zakażenia wirusem SARS-CoV-2.

3.2. Choroby zakaźne (odra, różyczka, poliomyelitis)

W przypadku chorób, w zapobieganiu których stosowane są szczepionki o wysokim stopniu skuteczności istnieje możliwość wyeliminowania ich na danym obszarze (pod warunkiem osiągnięcia

stan sanitarny powiatu w roku 2024

odpowiedniego poziomu wyszczepialności). Obecnie Polska uczestniczy w koordynowanych przez WHO globalnych programach eliminacji odry i różyczki oraz eradykacji *polio*. W ramach programów każdy przypadek powziętego przez lekarza podejrzenia odry, różyczki czy ostrego porażenia wiotkiego, które wystąpiło u dziecka w wieku od 0 – 14 lat wymaga przeprowadzenia badań potwierdzających zachorowanie.

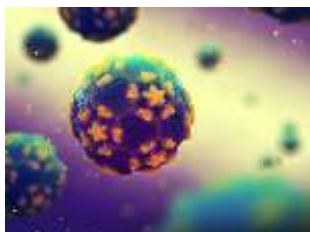

wcześniej nie przechorowała.

Odra to ostra choroba wirusowa która przebiega z gorączką, kaszlem, zapaleniem spojówek i wysypką. Najczęstszym jej powikłaniem jest zapalenie płuc i ucha środkowego. Uważana jest za jedną z najbardziej zaraźliwych chorób wirusowych. Ryzyko zachorowania na odrę występuje u każdej osoby, która nie była szczepiona przeciw tej chorobie lub jej

Różyczka podobnie jak odra przebiega również z gorączką oraz wysypką jednak objawy chorobowe są łagodniejsze. Zapobieganie różyczce jest istotne ze względu na to, że powoduje chorobę zespołu wad wrodzonych (zespół różyczki wrodzonej) u dzieci urodzonych przez kobiety zakażone w trakcie trwania ciąży.

W roku 2024 w powiecie głubczyckim podobnie jak w latach ubiegłych nie odnotowano przypadku zachorowania na odrę i różyczkę. W ramach programu eliminacji odry i różyczki wykonano badania laboratoryjne w jednym przypadku podejrzenia różyczki u 32 letniej kobiety. Zgodnie z założeniami programu pobrane próbki materiału badano zarówno w kierunku obecności wirusa różyczki jak i odry. W badanych próbkach nie wykryto wirusa różyczki i odry. W 2024 r. w województwie opolskim odnotowano 6 przypadków różyczki oraz 4 przypadki odry. Podobnie jak w latach poprzednich nie odnotowano różyczki wrodzonej.

Poliomyelitis to ostra choroba wirusowa, która najczęściej przebiega w postaci bezobjawowego zakażenia lub niecharakterystycznych objawów ze strony przewodu pokarmowego. W przypadku wystąpienia postaci porażennej wywołuje trwałe upośledzenie narządu ruchu doprowadzając nawet do zgonu porażając mięśnie oddechowe. Zarówno Polska, jak i cały Region Europejski WHO, od 2002 r. oficjalnie są wolne od *poliomyelitis*.

W ramach zapobiegania szerzeniu się zachorowań przez zawleczenie wirusa na obszar Polski, konieczne jest utrzymywanie wysokiego poziomu zaszczepienia oraz stałe monitorowanie przypadków ostrych porażień wiotkich, które są poddawane diagnostyce wirusologicznej dla celów nadzoru epidemiologicznego. Należy dążyć do osiągnięcia co najmniej 95% poziomu zaszczepienia dzieci w 2. r.ż. pełnym cyklem podstawowym (3 dawki szczepionki). Szczepienie przypominające w Polsce prowadzi się w 6. r.ż., podając jedną dawkę szczepionki. Szczepienia przeciw polio w Polsce realizowane są przy użyciu szczepionki inaktywowanej IPV.

Według zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) do czasu całkowitej eradykacji *poliomyelitis* na świecie osoby wyjeżdżające na tereny endemicznego występowania *poliomyelitis* powinny posiadać kompletne zaszczepienie (uodpornienie) przeciwko tej chorobie. W 2024 r. w powiecie głubczyckim nie odnotowano żadnego przypadku podejrzenia *poliomyelitis* i ostrego porażenia wiotkiego u dzieci w wieku 0 – 14 lat.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

3.3. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych wieku dziecięcego

W ramach profilaktyki chorób zakaźnych wieku dziecięcego prowadzi się obowiązkowe szczepienia ochronne. W 2024 r. sytuacja była niepokojąca ze względu na znaczny wzrost zapadalności na **krztusiec**. W okresie od 01.01. do 31.12.2024 r. odnotowano w Polsce **32 430** przypadki, w woj. opolskim **527** przypadków, w powiecie głubczyckim **21**. Przypadki krztuśca w powiecie dotyczyły osób w przedziałach wiekowych: 8 – 18 lat odnotowano 9 przypadków, 22 – 70 lat odnotowano 12 przypadków. Oznacza to ponad trzydziestokrotny wzrost zachorowań w kraju i dwudziestokrotny w powiecie głubczyckim w stosunku do roku 2023, gdzie w analogicznym okresie odnotowano 927 przypadków w Polsce, 40 w woj. opolskim i jeden w powiecie głubczyckim. Jest to najpoważniejszy kryzys związany z tą chorobą od ponad 50 lat, od kiedy wprowadzono powszechne szczepienia ochronne p/krztuścowi.

Obecne przypadki zachorowań są wynikiem nie tylko powrotu społeczeństwa do zwykłej aktywności i kontaktów po pandemii ale przede wszystkim faktu, że szczepionki nie zapewniają odporności na całe życie — z czasem, po szczepieniach wykonywanych w dzieciństwie, tracimy odporność. W związku z tym osobom dorosłym zaleca się przyjęcie dawki przypominającej p/krztuścowi co 10 lat. Niestety w tej grupie wiekowej szczepienia są zaniedbane, a dodatkowo problem potęgują rodzice, którzy nie szczepią dzieci zgodnie z PSO mimo ustawowego obowiązku. Brak odporności na krztusiec jest szczególnie niebezpieczny dla noworodków i niemowląt ponieważ wiąże się z wysokim ryzykiem powikłań, a nawet śmierci. Dane historyczne pokazują, że zanim w 1960 r. wprowadzono w Polsce szczepienie, śmiertelność w przebiegu krztuśca u noworodków wynosiła 6-8 proc.

Obecnie w walce z krztuścem nie tylko zaleca się przyjmowanie dawek przypominających przez dorosłych ale również szczepienie kobiet ciężarnych. Od 15 października 2024 r. wprowadzono bezpłatne szczepienie dla kobiet w ciąży. Zaszczepienie osób z najbliższego otoczenia noworodków i niemowląt jest niezbędnym działaniem profilaktycznym w celu ochrony ich przed zachorowaniem i groźnymi powikłaniami krztuśca. Szczepienie p/krztuścowi rekomenduje się za pomocą szczepionki dTpa – p/błonicy, tężcowi i krztuścowi, którą szczepi się dzieci w 14 roku życia.

3.4. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób szerzących się drogą kropelkową

Zakażenia kropelkowe wynikają z przenoszenia czynników zakaźnych przez kropelki oddechowe (zazwyczaj większe niż 5 mikrometrów) wydalone z dróg oddechowych, gdy zakażona osoba kaszel, kicha czy mówi. W wydzielinie z nosa czy gardła osoby chorej znajdują się drobnoustroje, które mogą zostać zainhalowane przez drugą osobę, co prowadzi do przeniesienia infekcji. Patogeny transmitowane drogą kropelkową istotne z epidemiologicznego punktu widzenia to wirusy wywołujące takie choroby jak COVID-19, grypę, RSV oraz kwasooporne bakterie powodujące gruźlicę.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

3.4.1. COVID-19 (od ang. Coronavirus Disease 2019)

To ostra choroba zakaźna układu oddechowego wywołana zakażeniem wirusem SARS-CoV-2, który jest spokrewniony z wirusem SARS i wcześniej był nazywany roboczo „2019-nCoV” (z ang. 2019 novel coronavirus). W 2024 r. w Polsce dominował wariant SARS-CoV-2 Omikron oraz jego podwarianty JN.1 oraz KP. Nadal największe niebezpieczeństwo związane z rozprzestrzenianiem się wirusa stanowi jego wysoka zakaźność. W roku 2024 w powiecie głubczyckim odnotowano 365 przypadków zakażeń SARS-CoV-2, w tym 7 osób hospitalizowano, jedna osoba zmarła. Zgłoszone przypadki zostały potwierdzone badaniami laboratoryjnymi oraz szybkim testem antygenowym. Dane mogą być nadal niedoszacowane chociażby z powodu zbyt małej ilości wykonywanych testów w placówkach służby zdrowia.

3.4.2. Grypa

Jest jednym z podstawowych priorytetów zdrowia publicznego, ze względu na zmienność antygenową wirusów i możliwość pojawienia się nowych wariantów. Efektywna kontrola zagrożeń z nią związanych uzależniona jest od prowadzenia sprawnego nadzoru, który musi obejmować gromadzenie danych o zachorowaniach – nadzór epidemiczny oraz badania laboratoryjne potwierdzające zakażenia – nadzór wirusologiczny. Nadzór ten opiera się na analizowaniu struktury antygenów nowych szczepów, co w następstwie prowadzi do sezonowego doboru optymalnego składu szczepionki przeciwko grypie.

Nadzór epidemiologiczny nad gripą prowadzony jest w ciągu całego roku, ze szczególnym wzmożeniem nadzoru wirusologicznego w okresie zwiększonej liczby zachorowań, która w Polsce trwa zwykle od września do kwietnia następnego roku.

W 2024 r. w powiecie głubczyckim ogółem odnotowano 211 przypadków grypy potwierdzonej badaniami laboratoryjnymi oraz szybkim testem antygenowym. Z czego 11 osób poddano hospitalizacji.

W roku sprawozdawczym nadal kontynuowano nadzór epidemiologiczny i wirusologiczny nad gripą oparty na systemie SENTINEL. W ramach tego nadzoru lekarze biorący w nim udział, przesyłali dane epidemiologiczne dotyczące zachorowań na gripę i infekcje grypopodobne wraz z próbkami do badań wirusologicznych dla celów nadzoru. W ramach nadzoru pobrano 62 próbki do badań.

3.4.3. RSV (respiratory syncytial virus)

Syncytialny wirus wywołujący zakażenia dróg oddechowych człowieka. Nazwa pochodzi od specyficznego namnażania się wirusa w komórkach układu oddechowego. Zakażone sąsiednie komórki zlewają się w duże struktury tzw. syncytia. Zakażenia tym wirusem mają charakter sezonowy. W Polsce oraz krajach klimatu umiarkowanego sezon zakażeń trwa zwykle od jesieni do wiosny. Szczyt zachorowań występuje najczęściej w styczniu i lutym. Wirus może przeżyć kilka godzin na skórze (np. na skórze rąk) i różnych powierzchniach (klamki, poręcze, zabawki). Źródłem zakażenia jest osoba prezentująca objawy choroby, jak również zainfekowana bez widocznych objawów. W związku z coraz częstszym wstępowaniem w latach ubiegłych zakażeń wirusem RSV od 2023 roku wprowadzono obowiązek dokonywania tych zgłoszeń przez lekarzy.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

W 2024 r. w powiecie głubczyckim ogółem odnotowano 23 przypadki zakażeń RSV potwierdzonych szybkim testem antygenowym. Zakażenia dotyczyły głównie dzieci do lat 2 - 17 przypadków, z czego 12 było hospitalizowanych.

W roku sprawozdawczym w powiecie głubczyckim ustalono znaczny wzrost zapadalności na zakażenia RSV w stosunku do 2023 r. W 2024 r. współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców wyniósł 53,73 natomiast w 2023 r. zaledwie 18,47.

3.4.4. Gruźlica

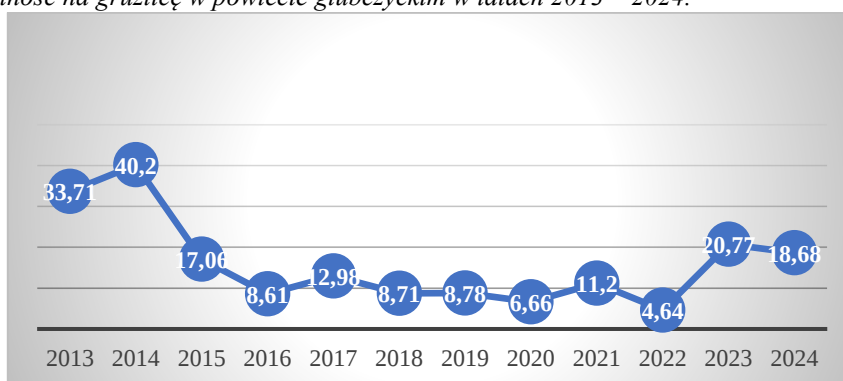
Jest jedną z najstarszych chorób towarzyszących człowiekowi i wciąż pozostaje istotnym problemem zdrowotnym w skali globalnej. Gruźlica jest chorobą zakaźną wywoływaną przez prątki kwasoodporne z grupy *Mycobacterium tuberculosis complex*. Choroba przenosi się podczas kaszlu, kichania, odkrztuszania (odpluwania) głośnego śmiechu, mówienia (prątki wydalone są wraz z kropelkami śluzu). Zakażenie drogą powietrzną jest najczęstszym sposobem zakażenia. Jeden nie leczony chory prątkujący może zakażyć w ciągu roku średnio od 10 do 15 osób. Gruźlica jest chorobą społeczną związaną z warunkami bytowania: życia (mieszkanie, odżywianie), pracy i wypoczynku. Przyczyną rozwoju choroby u zakażonego, jest osłabienie sił obronnych organizmu. Na jej rozwój mają wpływ m.in. niedożywienie oraz złe warunki mieszkaniowe. Inne czynniki sprzyjające zachorowaniu na gruźlicę to: zakażenie HIV, cukrzyca, choroby nowotworowe, choroby krwi, schyłkowa niewydolność nerek, leczenie immunosupresyjne np. w stanach po transplantacji, pylica płuc, leczenie sterydami przez okres dłuższy niż 3 tygodnie w dawce powyżej 15 mg/dobę, szybka utrata masy ciała.

Podstawową metodą walki z gruźlicą są szczepienia oraz szybkie wykrywanie zachorowań i zapewnienie wszystkim chorym skutecznego leczenia. W Polsce szczepienie przeciwgruźlicze (BCG) jest obowiązkowe tylko u noworodków. Szczepienie to chroni przed ciężkimi postaciami choroby, szczególnie przed zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych

Na poziomie krajowym dane liczbowe dotyczące zachorowań zbierane są i analizowane przez Instytut Gruźlicy Chorób Płuc w Warszawie.

W powiecie głubczyckim na przestrzeni lat 2013- 2022 zachorowanie na gruźlicę miało charakter spadkowy, natomiast od roku 2023 zauważono wzrost zachorowań zarejestrowano 9 przypadków. W 2024 r. tendencja zachorowań na gruźlicę utrzymywała się na podobnym poziomie, odnotowano 8 przypadków. Przeprowadzona analiza danych pozwala na stwierdzenie, że w powiecie głubczyckim na gruźlicę częściej chorują mężczyźni (6 przypadków) niż kobiety (2 przypadki). Wszystkie osoby zostały poddane leczeniu w warunkach szpitalnych. W ramach prowadzonych działań przeciwepidemicznych 25 osób z otoczenia chorych objęto nadzorem epidemiologicznym.

Wykres 7. Zapadalność na gruźlicę w powiecie głubczyckim w latach 2013 – 2024.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

3.5. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób szerzących się drogą krwipochodną

3.5.1. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

Zachorowania na zapalenie wątroby typu C występują na całym świecie. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) szacuje, że na świecie żyje około 71 mln ludzi przewlekle zakażonych HCV (z obecnością HCV-RNA), tj. ok. 1% populacji. W Polsce odsetek zakażonych wirusem HCV, z obecnością HCV-RNA, wynosi ok. 0,5% co odpowiada 165 tys. osób zakażonych. Większość z nich nie jest świadoma zakażenia. Nierozpoznane i nieleczone wirusowe zapalenie wątroby typu C powoduje raka wątroby. Przewlekłe

zapalenie wątroby typu C jest chorobą, która postępuje powoli, jednak w ciągu 20–25 lat trwania prowadzi do marskości wątroby u 5–20% chorych. Samoistna eliminacja wirusa u chorych zakażonych przewlekle jest bardzo rzadka – około 0,02% przypadków rocznie.

- ✓ zapalenie wątroby typu C ostre - w 2024 r. w powiecie głubczyckim jak i w województwie opolskim nie odnotowano zakażeń o ostrym przebiegu.
- ✓ zapalenie wątroby typu C przewlekłe i bliżej nieokreślone – w 2024 r. w powiecie głubczyckim odnotowywano 2 przypadki zachorowań (zapadalność/100 tys. 4,67). W województwie opolskim rozpoznawano 70 przypadków (współczynnik zapadalności/100 tys. 7,50).

3.5.2. Wirusowe zapalenie wątroby typu B

Wirus zapalenia wątroby typu B (z ang. hepatitis B virus – HBV) wywołuje wirusowe zapalenie wątroby typu B – ostre i przewlekłe.

- ✓ wirusowe zapalenie wątroby typu B ostre - w powiecie głubczyckim, w roku sprawozdawczym nie odnotowano zachorowań na wzv typu B o ostrym przebiegu, natomiast w województwie opolskim zarejestrowano jeden przypadek co stanowi zapadalność/100 tys. na poziomie 0,11.
- ✓ wirusowe zapalenie wątroby typu B przewlekłe i bliżej nieokreślone - w 2024 r. podobnie jak w roku 2023 w powiecie głubczyckim zgłoszono 2 przypadki (zapadalność/100 tys. 4,67).

Wprowadzenie powszechnych/obowiązkowych szczepień ochronnych noworodków i niemowląt okazało się bardzo skuteczne w walce z wirusowym zapaleniem wątroby typu B. Szczepienie przeciw tej chorobie chroni przed poważnymi konsekwencjami zakażenia, a także przed marskością wątroby i rozwojem raka wątroby. Dzieci zaszczepione 3 dawkami szczepionki są chronione przez wiele lat. Szacuje się, że skuteczność szczepień przeciw wirusowi zapalenia wątroby typu B wynosi 85-100%.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

3.6. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń szerzących się drogą pokarmową.

W roku sprawozdawczym ogółem zarejestrowano 125 przypadków zakażeń szerzących się drogą pokarmową (w roku 2023 – 140 przypadki). Wśród tych zakażeń największy odsetek stanowiły biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym u dzieci do 2 lat) – 54 przypadki, następnie wirusowe zakażenia jelitowe (w tym u dzieci do 2 lat) – 32 przypadki, zatrucia pokarmowe wywołane przez pałeczki *Salmonella* – 9 przypadków, bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridioides difficile* – 30 przypadków (zapadalność/100 tys. mieszkańców 70,74)

Wykres 8. Procentowy rozkład zakażeń szerzących się drogą pokarmową w 2023 r.

W przypadku zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridioides difficile* w 2024 r. zaobserwowano znaczny wzrost w stosunku do 2023 r. (odnotowano 11 przypadków, zapadalność/100 tys. mieszkańców 25,40). Wśród zgłoszonych przypadków 25 zakażeń wystąpiło u osób powyżej 65 r. ż., hospitalizowanych z wdrożoną antybiotykoterapią, obciążonych chorobami przewlekłymi. Pozostałe 5 przypadków dotyczyło osób w przedziale wiekowym 17 – 38 lat oraz dziecka w wieku 5 lat, przewlekłe chorych w obrębie układu pokarmowego, często diagnozowanych w szpitalach specjalistycznych.

Do najważniejszych czynników ryzyka zakażenia *C. difficile* należą antybiotykoterapia oraz ekspozycja na bakterię poprzez przyjęcie do szpitala lub ośrodka opieki, starszy wiek, zabiegi operacyjne w obrębie przewodu pokarmowego, żywienie przez zgłębnik nosowo-żołądkowy, zmniejszenie wydzielania kwasu żołądkowego (leczenie inhibitorami pompy protonowej – PPI), choroby towarzyszące, w tym nieswoiste choroby zapalne jelit, leczenie immunosupresyjne, choroby przebiegające z niedoborami odporności. Największa zapadalność występuje po 65. r.ż. Zakażenie występuje wówczas 20-krotnie częściej niż u osób poniżej 20. r.ż.

W roku sprawozdawczym odnotowano niższy współczynnik zapadalności na salmonellozy niż w 2023 r. (odnotowano 4 przypadki, w 2023 r. 9). W ramach prowadzonych dochodzeń epidemiologicznych nadzorem objęto 12 osób (chorych i osoby z otoczenia), od których pobrano 14 próbek do badań mikrobiologicznych w kierunku *Salmonella/Shiella*.

Zadawalający jest fakt, że w 2024 roku podobnie jak w 2023 nie odnotowano ognisk zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella*.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

3.7. Sytuacja epidemiologiczna chorób odzwierzęcych

3.7.1. Borelioza

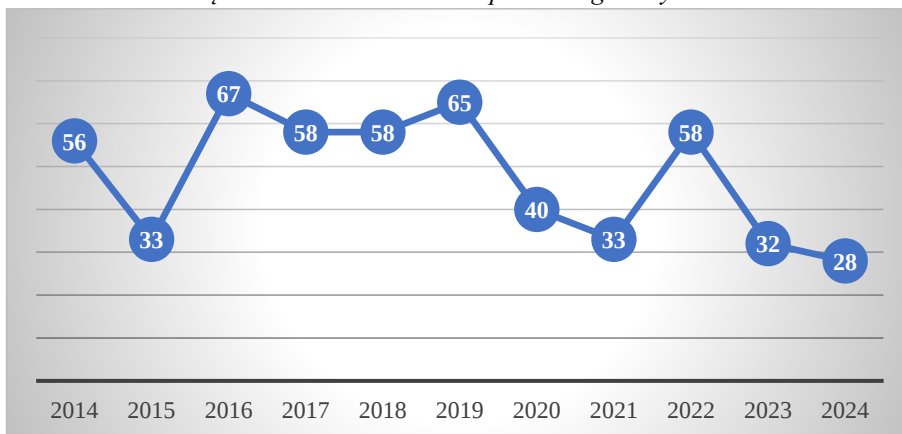
Borelioza z Lyme jest najczęściej występującą chorobą odkleszczową w Polsce i Europie, wywołaną przez krętki z rodzaju *Borrelia burgdorferi*. Jest chorobą zakaźną wieloukładową, przenoszoną przez kleszcze z rodzaju *Ixodes*, których rezerwuarem są dzikie i domowe zwierzęta - gryzonie, drobne ssaki oraz ptaki. Borelioza występuje na całej półkuli północnej, a także w Australii. Obecnie obszar całej Polski uznawany jest za terytorium endemiczne dla tej choroby, co oznacza, że kleszcze będące wektorami krętków z rodzaju *Borrelia* są obecne na terenie całego kraju. Borelioza może przyjmować różne postacie tj. skórną, stawową, zaburzenia układu krążenia, neurologiczną czy objawów neuropsychicznych.

W 2024 r. w porównaniu do roku 2023 zaobserwowano niewielki spadek liczby zachorowań na boreliozę tj. z 14 zarejestrowanych w 2023 r. do 12 w roku 2024 r.

Większość przypadków boreliozy zostało rozpoznanych we wczesnej fazie choroby na podstawie objawów klinicznych (rumień wędrujący). Takie wczesne rozpoznanie choroby oraz wdrożenie terapii antybiotykowej daje duże szanse na wyleczenie choroby.

W toku prowadzonych dochodzeń epidemiologicznych ustalono, że najczęściej do zakażeń dochodziło w trakcie pobytu w lesie oraz podczas wykonywania prac w ogródkach przydomowych lub na działkach rekreacyjnych. Dane dotyczące zgłoszonych zachorowań mogą być niedoszacowane ze względu na utrudnioną prawidłową diagnostykę choroby oraz brakiem wystarczających badań potwierdzających chorobę, co jest spowodowane przede wszystkim wydłużonym czasem oczekiwania na wizyty u specjalistów.

Wykres 9. Zapadalność na boreliozę w latach 2014 – 2024 w powiecie głubczyckim.

3.7.2. Wścieklizna

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach podejmowanych działań nad przypadkami rozpoznania/podejrzenia wścieklizny u ludzi prowadzi nadzór epidemiologiczny nad osobami pokąsanymi przez zwierzęta oraz ściśle współpracuje z organami Inspekcji Weterynaryjnej. Za podejrzone o zakażenie wścieklizną uważa się osoby, które zostały pokąsane przez dzikie zwierzęta, a także zwierzęta domowe, u których nie wykluczono wścieklizny. Wściekliznę wywołuje wirus neotropowy lokalizujący się w tkance

stan sanitarny powiatu w roku 2024

nerwowej powodując zaburzenia w czynności ośrodkowego układu nerwowego. Wirus przenoszony jest za pośrednictwem śliny. Drogą zakażenia jest pokąsanie, ewentualnie oślinienie błon śluzowych, czy ran.

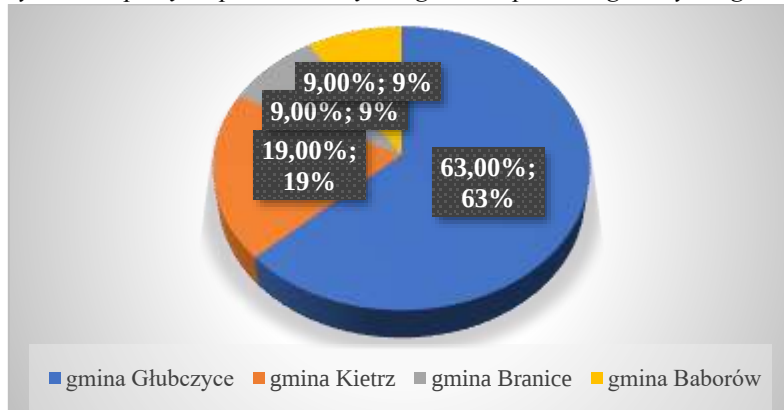
Zapobieganie zachorowaniom na wściekliznę u ludzi w Polsce oparte jest również na szczepieniach poekspozycyjnych stosowanych u osób, które miały styczność ze zwierzęciem podejrzanym o wściekliznę. Prowadzi się również szczepienia profilaktyczne osób, które z racji wykonywanego zawodu są szczególnie narażone na zetknięcie z wścieklizną (np. lekarze weterynarii, pracownicy leśni, osoby wyjeżdżające w regiony, gdzie wścieklizna jest chorobą endemiczną).

W roku sprawozdawczym w stosunku do 2023 roku zaobserwowano nieznaczny wzrost pokąsań ludzi przez zwierzęta. W sumie przeprowadzono 64 dochodzenia epidemiologiczne w związku z podejrzeniem o zakażenie wirusem wścieklizny wskutek pogryzień (w 2023 roku zarejestrowano 58 pokąsań przez zwierzęta).

Najwięcej pokąsań przez zwierzęta wystąpiło w gminie Głubczyce – 40 przypadki (63%), następnie w gminie Kietrz - 12 przypadków (19%), w gminie Branice – 6 przypadków (9%), w gminie Baborów – 6 przypadków (9%),

Z powodu pokąsań przez zwierzęta niezaszczepione lub, które zbiegły (nieznany właściciel) wystąpiła konieczność zastosowania u 12 osób szczepień przeciw wściekliznie. Większość pogryzień spowodowana była przez zwierzęta, których właściciele wypuszczali je bez nadzoru, smyczy i kagańców. W dalszym ciągu poważny problem w sprawowaniu nadzoru epidemiologicznego nad osobami narażonymi/pokąsanymi stanowi bagatelizowanie obowiązku poddawania psów szczepieniom p/wściekliznie. Stwierdzono, że 17 % przypadków pokąsanie nastąpiło przez psy nieszczepione

Wykres 10. Procentowy rozkład pokąsań przez zwierzęta w gminach powiatu głubczyckiego w 2024 r.

Analiza pokąsań wykazała, że częściej występowała potrzeba szczepień przeciw wściekliznie po pokąsaniu przez psy (8 przypadków) niż przez koty (w 4 przypadki).

W przypadku psów i kotów, które pokąsały człowieka, a które można poddać badaniu/obserwacji weterynaryjnej Schemat Szczepień Ochronnych w Polsce dopuszcza odroczenie szczepień poekspozycyjnych przeciwko wściekliznie do czasu uzyskania wyników 15-dniowej obserwacji weterynaryjnej. Kluczowe jest tu posiadanie przez zwierzę (domowe) aktualnego szczepienia p/wściekliznie.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

3.8. Ogniska epidemiczne

Ognisko epidemiczne określane jest jako epidemia ograniczona do zlokalizowanego w obrębie np. miasta, instytucji, szpitala wzrostu zapadalności na daną chorobę. W tym ujęciu ognisko epidemiczne może być rozpoznane na podstawie jednego z dwóch kryteriów tj.:

- ✓ wzrostu liczby zachorowań (zakażeń) ponad spodziewany (endemiczny, zwykły) poziom, który do tej pory był stwierdzany w danej jednostce/oddziale,
- ✓ pojawienie się dwóch lub więcej powiązanych epidemiologicznie zakażeń.

W roku sprawozdawczym w porównaniu z rokiem 2023 odnotowano spadek występowania ognisk epidemicznych. W 2023 r. zarejestrowano 8 ognisk natomiast w 2024 r. 4.

W dwóch przypadkach czynnikiem wywołującym zakażenie był wirus SARS-CoV-2, w dwóch *Clostridioides difficile*. Ogniska występowały w szpitalach.

Zachorowania występowały w miesiącach zimowych tj. styczeń, marzec i grudzień. Łącznie chorowało 22 osoby, nie zarejestrowano zgonów.

3.9. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych.

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszą formą zapobiegania chorobom zakaźnym, jak również powikłaniom, które mogą wystąpić w wyniku zachorowania. W Polsce od 60-tych lat dwudziestego wieku realizowany jest program powszechnych szczepień ochronnych (PSO), który zgodnie z aktualną wiedzą medyczną jest systematycznie rozszerzany w miarę pojawiania się dostępu do nowych szczepionek. Zgodnie z obowiązującym prawem poddanie się szczepieniom ochronnym ma charakter powszechny i podlegają mu wszystkie osoby przebywające na terenie Polski. Obowiązek wykonania szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym wynika wprost ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Zwolnione z tego obowiązku są osoby przebywające w kraju krócej niż 3 miesiące. W odniesieniu do osób nieposiadających zdolności do czynności prawnych (np. dzieci) odpowiedzialność za wypełnienie tego obowiązku ponosi osoba sprawująca nad nią prawną pieczę (rodzic) albo jej opiekun faktyczny. Wykonanie obowiązku szczepień przez osoby zobowiązane do poddawania się szczepieniom jest zabezpieczone środkami egzekucji administracyjnej. Na przestrzeni lat obowiązek powszechnych szczepień kalendarzowych był sukcesywnie rozszerzany i dotyczył szczepień przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi, gruźlicy, ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (przeciwko *poliomyelitis*), odrze, różyczce, nagminnemu zakażeniu przyusznic (świnie), wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, inwazyjnym zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu B, *Streptococcus pneumoniae*, a od 2021 r. również przeciw rotawirusom. Alternatywnie od 2008 roku do kalendarza szczepień wprowadzono szczepienia p/ospie wietrznej u dzieci z grup ryzyka, co niewątpliwie chroni je przed zachorowaniem i wystąpieniem groźnych powikłań.

Warunkiem osiągnięcia odporności w skali populacji jest wysoki odsetek zaszczepionych osób. Zwykle odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu wysokiego odsetka populacji na poziomie co najmniej 95%. Takie działanie skutecznie zapobiega szerzeniu się zachorowań na choroby zakaźne nie tylko na osoby uodpornione w drodze szczepienia, ale również na osoby, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być przeciw nim szczepione lub osoby, które pomimo prawidłowo przeprowadzonego szczepienia nie wykształciły odporności immunologicznej.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

3.9.1. Wykonawstwo szczepień ochronnych zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych

W ramach nadzoru nad realizacją szczepień ochronnych w 2024 roku przeprowadzono kontrole w 12 punktach szczepień, funkcjonujących w placówkach opieki zdrowotnej. Punkty szczepień spełniały wymagania, jakim powinny odpowiadać gabinety o charakterze zabiegowym z zachowaniem łańcucha chłodniczego wymaganego podczas transportu i przechowywania szczepionek.

Szczepieniom ochronnym w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych podlegało 6 251 dzieci i młodzieży w wieku od 0 do 19 roku życia. Szczepieniami ochronnymi objęto roczniki 2024, 2023, 2022, 2019, 2015, 2011, 2006, co stanowi 1 860 dzieci i młodzieży.

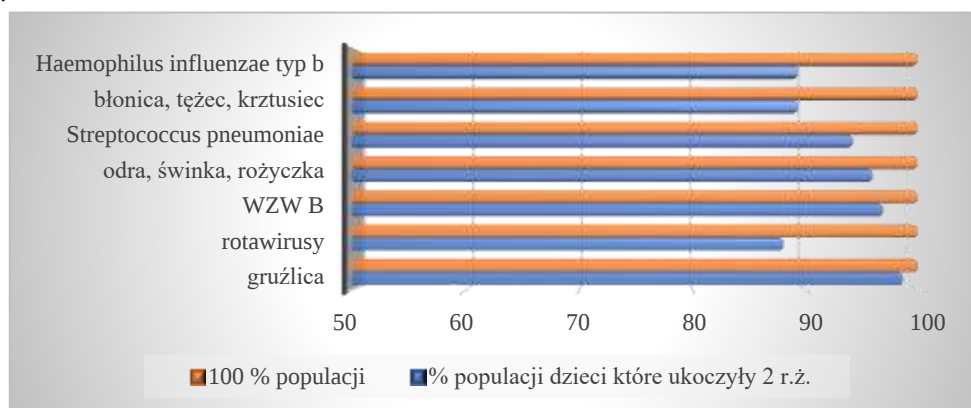
W powiecie głubczyckim w 2024 r. stan zaszczepienia dzieci i młodzieży podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym nadal oscylował na dobrym poziomie.

Odnotowano wysoki procent zaszczepienia noworodków p/gruźlicy w roczniku 2024 – **98,17%**, oraz w roczniku 2023 – **98,66%**.

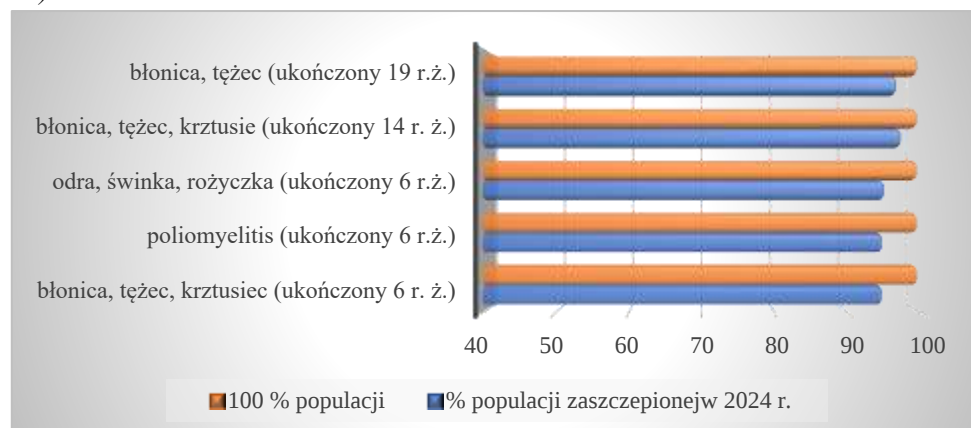
W roku sprawozdawczym uzupełniono zaległe szczepienia z 2023 r. osiągając wysoki procent zaszczepienia w rocznikach 2022, 2018, 2010 i 2005.

Stan zaszczepienia przedstawiono na wykresach sporządzonych w oparciu o dane wg rocznego sprawozdania ze szczepień Mz-54.

Wykres 11. Procent zaszczepienia dzieci które ukończyły 2 rok życia p/gruźlicy, p/WZW typu B, p/rotawirusom, p/odrze, śwince, różyczce, p/pneumokokom, p/błonicy, tężcowi, krztusiecowi, p/Haemophilus influenzae typ b.

Wykres 12. Procent zaszczepienia dzieci i młodzieży które ukończyły 6, 14 i 19 rok życia (roczniki 2018, 2010 i 2005).

stan sanitarny powiatu w roku 2024

3.9.2. Szczepienia ochronne w profilaktyce chorób zakaźnych

W ramach profilaktyki chorób zakaźnych mieszkańcy powiatu głubczyckiego realizowali zalecane szczepienia ochronne przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu A i B, ospie wietrznej, błonicy, tężcowi, krztuścowi, *poliomyelitis*, chorobom wywołanym przez *Streptococcus pneumoniae*, *Neisseria meningitidis*, zakażeniom wirusem brodawczaka ludzkiego, wściekliznie, japońskiemu zapaleniu mózgu, kleszczowemu zapaleniu mózgu oraz grypie.

Ponadto w ramach profilaktyki chorób HPV zależnych od 01.09.2024 r. wdrożono Powszechny Program Szczepień p/HPV dla grupy wiekowej po ukończeniu 9 r. ż. do ukończenia 14 r. ż. Szczepienia są **zalecane**, bezpłatne przeprowadzane w schemacie dwudawkowym, realizowane w POZ oraz szkołach podstawowych.

3.9.3. Działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej względem środowisk uchylających się od obowiązku poddania się szczepieniom ochronnym

Nałożenie przez ustawodawcę powszechnego obowiązku poddawania szczepieniom ochronnym przeciw wybranym chorobom zakaźnym, w szczególności dzieci i młodzieży, zapewnia osiągnięcie odporności w skali populacji. Zwykle odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu wysokiego odsetka populacji – tj. co najmniej ok. 95%. Dzięki tej odporności chronione są nie tylko osoby uodpornione w drodze szczepienia, ale również te, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być przeciw nim szczepione.

Z roku na rok obserwuje się coraz więcej środowisk uchylających się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych. W roku sprawozdawczym odnotowano 57 środowisk uchylających się od wykonania ustawowego obowiązku szczepień, z czego 17 środowisk w wyniku prowadzonych działań wykonało ten obowiązek. Na koniec 2024 r. odnotowano 76 środowisk uchylających się od wykonania szczepień.

3.10. Podsumowanie

W 2024 r. zarejestrowano 1035 przypadków zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne (w tym 109 osób podlegało hospitalizacji) oraz 4 ogniska epidemiczne. W ramach podejmowanych działań przeciwepidemicznych przeprowadzono 536 dochodzeń epidemiologicznych, od osób objętych nadzorem (chorych i podejrzanych o zachorowanie), pobrano 76 prób do badań laboratoryjnych

Nie odnotowano zachorowań na choroby zakaźne takie jak **odra, różyczka, tężec, błonica oraz poliomyelitis**.

Odnutowano wysoki procent zaszczepienia noworodków p/gruźlicy – 98,17% i dzieci w pierwszym roku życia p/WZW typu B – 94,64% oraz zadowalający procent zaszczepienia dzieci i młodzieży, które ukończyły 6, 14 i 19 rok życia.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

4. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zmniejszania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze.

W dniu 27 listopada 2010 r. wprowadzono ustawowy zakaz wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych, a od 1 lipca 2015r. nowych substancji psychoaktywnych.

Na mocy art. 4 ust.1 pkt 9a ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej działania PIS obejmują zakresem sprawdzenie przestrzegania przepisów zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Egzekwowanie zakazu wytwarzania lub wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środka zastępczego jest określone ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii.

Nieprzestrzeganie tego prawa jest karane w trybie administracyjnym i należy do właściwości państwowego inspektora sanitarnego.

W ramach prowadzonego nadzoru w roku sprawozdawczym przeprowadzono 5 kontroli w obiektach, co do których istniało podejrzenie wprowadzania do obrotu środki zastępcze.

W toku kontroli nie stwierdzono w sprzedaży ww. produktów.

Ponadto organ prowadzi ciągły nadzór nad zgłaszalnością podejrzeń zatruc lub zatruc środkami zastępczymi. W roku sprawozdawczym odnotowano jeden przypadek podejrzenia zatrucia w powiecie głubczyckim, który został zarejestrowany w systemie SMIOD (System Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych) .

5. Jakość wody przeznaczonej do spożycia

Na koniec 2024 r. na terenie powiatu głubczyckiego funkcjonowało 26 wodociągów, wykorzystywanych do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. W drugiej połowie roku wyłączono z eksploatacji wodociąg publiczny Księżę Pole w Gminie Baborów. Wieś Księżę Pole została podłączona do sieci wodociągu publicznego Sucha Psina. Nadzorem sanitarnym objęto również wodociąg lokalny Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Głubczycach, wodociąg zakładowy Langowo, wodociąg lokalny Szpitala w Głubczycach oraz wodociąg zakładowy Browar Głubczyce.

Tabela 7. Liczba wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie gmin powiatu głubczyckiego- stan na 31.12.2024

L.p.	Gmina	Administrator wodociągu	Liczba wodociągów sieciowych	Szacunkowa liczba ludności zaopatrywanej w wodę [tys.] ¹
1	Głubczyce	Głubczyckie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. ul. Powstańców nr 2, 48- 100 Głubczyce	9	19,8
2	Kietrz	Przedsiębiorstwo Komunalne „Hydrokan” Sp. z o.o. ul. Traugutta 15, 48- 130 Kietrz	6	10,0
3	Branice	Samorządowy Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej w Branicach ul. Słowackiego nr 3, 48- 140 Branice	5	5,8

¹ źródła: ewidencja ludności wg gmin

stan sanitarny powiatu w roku 2024

4	Baborów	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. ul. Krakowska nr 1, 48- 120 Baborów	6	5,5
---	---------	--	---	-----

Woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia ludności z terenu powiatu głubczyckiego pochodzi z ujęć podziemnych. Większość studni usytuowana jest na terenach wykorzystywanych rolniczo, część na terenach zamieszkałych wiejskich i miejskich. Państwowa Inspekcja Sanitarna nie prowadzi ewidencji liczby osób korzystających z własnego ujęcia wody oraz nie posiada kompetencji w zakresie kontroli jakości wody z indywidualnych studni przydomowych.

Na terenie powiatu głubczyckiego większość stanowią wodociągi o produkcji wody poniżej 100 m³ na dobę. Największe wodociągi to wodociąg publiczny Głubczyce /produkcja ok. 3 000 m³ wody na dobę/ oraz wodociąg publiczny Kietrz /produkcja ok. 1 300 m³ wody na dobę/. Ilość wodociągów w gminach w zależności od wielkości produkcji wody przedstawia poniższa tabela.

Zdjęcie 1. Urządzenia wodne na SUW

Tabela 8. Wykaz wodociągów na terenie gmin w zależności od produkcji wody

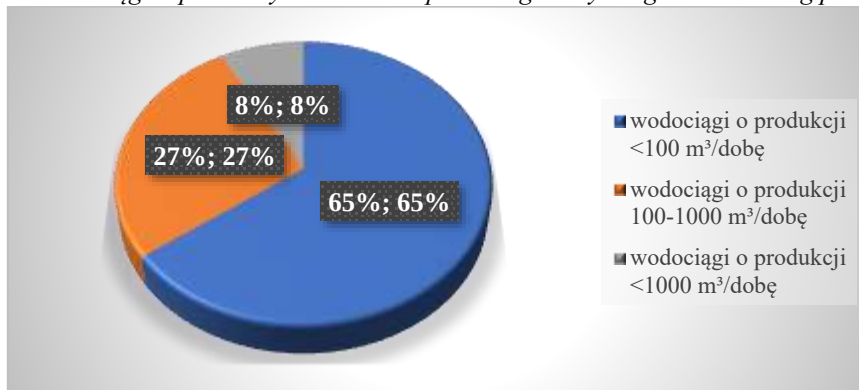
Gmina	Wodociągi publiczne o produkcji wody ²			Inne podmioty produkujące wodę
	<100 m ³ /dobę	100- 1 000 m ³ /dobę	1 000- 10 000 m ³ /dobę	
Głubczyce	Debrzyca Braciszów Mokre Wieś Tarnkowa Krasne Pole Dobieszów Mokre Kolonia	Klisino	Głubczyce	Wodociąg lokalny OSM Głubczyce Wodociąg lokalny Szpital Głubczyce Wodociąg zakładowy Browar Głubczyce
Kietrz	Dzierżysław Wojnowice Rozumice Nowa Cerekwia	Chróścielów- Nasiedle	Kietrz	
Branice	Włodzienin Jędrzychowice	Branice Bliszczycze Wiechowice		
Baborów	Szczyty Raków Czerwonków Osiedle Amandów- Tłustomosty	Dzieńmarów- Baborów Sucha Psina		Wodociąg zakładowy Langowo

² źródło: dane przedsiębiorstw wodociągowo- kanalizacyjnych

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Wykres 13. Odsetek wodociągów publicznych na terenie powiatu głubczyckiego w 2024 r. wg produkcji wody

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi³, woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia, jeśli spełnia określone w nim wymagania. Jakość wody jest kontrolowana we wszystkich wodociągach. Przekroczenie parametrów określonych w rozporządzeniu wymaga każdorazowo dokonania oceny zagrożeń i oszacowania ryzyka wystąpienia potencjalnych zdarzeń niebezpiecznych dla zdrowia konsumentów oraz określenia przydatności wody do spożycia. Ocena jakości wody jest sporządzana osobno dla każdego wodociągu.

Na koniec 2024 r. wodę spełniającą wymagania Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dostarczało **30 wodociągów czyli 100%** systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz innych podmiotów podających wodę.

W ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody pitnej w 2024 r. pobrano **163** próbki do badań fizykochemicznych i **198** do badań mikrobiologicznych. Przeprowadzono **16** kontroli stanu sanitarno-technicznego urządzeń wodociągowych oraz **56** kontroli związanych z poborem próbek wody do badań.

W związku z obecnością w wodzie bakterii grupy coli i/lub *Escherichia coli* wydano 4 decyzje stwierdzające brak przydatności wody do spożycia lub warunkową przydatność wody do spożycia oraz nakazujące poprawę jakości wody. Łącznie wydano 17 decyzji finansowych.

Zdjęcie 3., 4. Pobór próbek wody do badań

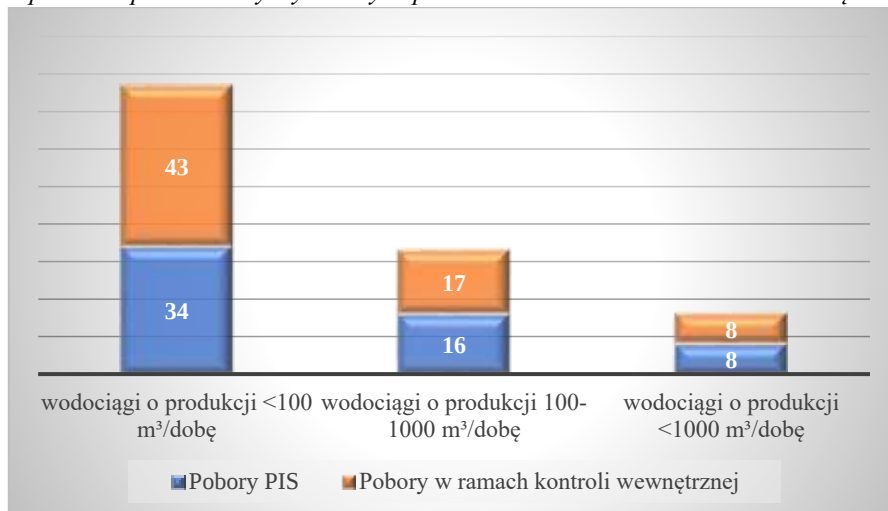
³ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294)

stan sanitarny powiatu w roku 2024

W 2024 r. wykonano 56 poborów prób wody z punktów zgodności w ramach nadzoru nad jakością wody przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz 68 poborów próbek wody przeprowadzonych zgodnie z planem wewnętrznej kontroli jakości wody zarządców ujęć wodnych. Ilość poborów próbek w systemach wodociągowych o różnych produkcjach przedstawia poniższy wykres.

Wykres 14. Liczba poborów próbek wody wykonanych przez PIS oraz w ramach kontroli wewnętrznej w 2024 r.

W 2024 r. nie przyjęto zgłoszeń reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody na terenie powiatu głubczyckiego.

Parametrami mikrobiologicznymi badanymi w wodzie są: bakterie grupy coli, Escherichia coli, paciorkowce kałowe oraz ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C.

Woda dostarczana konsumentom musi być wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi.

Ponadnormatywne parametry mikrobiologiczne wody wykryto w 13 wodociągach wyszczególnionych w poniższej tabeli:

Tabela 9. Przekroczenia mikrobiologiczne wody w 2024 r.

Lp	Wodociąg	Przekroczony parametr	Czas trwania przekroczenia	Podjęte działania	Ocena wody na koniec 2024 roku
1	Wodociąg publiczny Mokre Wieś	Bakterie grupy coli, Escherichia coli	7 dni	Dezynfekcja wody, płukanie sieci, zapewnienie zastępczego źródła wody.	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
2	Wodociąg publiczny Tarnkowa	Bakterie grupy coli, Escherichia coli	4 dni	Dezynfekcja wody, płukanie sieci, zapewnienie zastępczego źródła wody.	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
3	Wodociąg publiczny Bliszczycze	Bakterie grupy coli, enterokoki	3 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
		Bakterie grupy coli,	2 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
4	Wodociąg publiczny Braciszów	Bakterie grupy coli	3 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia

stan sanitarny powiatu w roku 2024

5	Wodociąg publiczny Głubczyce	Bakterie grupy coli	2 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
6	Wodociąg publiczny Mokre Kolonia	Bakterie grupy coli	4- 8 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
7	Wodociąg publiczny Włodzienin	Bakterie grupy coli	3 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
8	Wodociąg publiczny Dziećmarów Baborów	Bakterie grupy coli	2 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
9	Wodociąg publiczny Raków	Bakterie grupy coli	2 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
10	Wodociąg publiczny Kietrz	Bakterie grupy coli	2 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
11	Wodociąg publiczny Chróścielów-Nasiedle	Bakterie grupy coli	3 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
12	Wodociąg publiczny Rozumice	Bakterie grupy coli (dwukrotnie)	2 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
13	Wodociąg lokalny OSM Głubczyce	Bakterie grupy coli	15 dni	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia

W związku z powyższym wydano 3 decyzje stwierdzające czasowy brak przydatności wody do spożycia oraz 1 decyzję dopuszczającą warunkowe spożycia wody przez ludzi.

Działania prowadzone przez administratorów wodociągów (dezynfekcja wody oraz płukanie sieci) skutkowały poprawą jakości wody potwierdzaną pozytywnymi wynikami badań mikrobiologicznych.

Przekroczenia dopuszczalnych parametrów fizykochemicznych w wodzie pitnej stwierdzono w 2 wodociągach z terenu powiatu głubczyckiego.

Tabela 10. Przekroczenia fizykochemiczne wody w 2024 r.

Lp	Wodociąg	Przekroczony parametr	Czas trwania przekroczenia	Podjęte działania	Ocena wody
1	Wodociąg publiczny Braciszów	Azotany	8 dni	Płukanie sieci wodociągowej, zmiana proporcji mieszania wody w ujęciu	Odpowiada wymaganiom
2	Wodociąg publiczny Włodzienin	Azotany (dwukrotnie)	30 i 49 dni	Dwukrotna zmiana źródła wody, zwiększenie częstotliwości badań azotanów i azotynów w wodzie.	Odpowiada wymaganiom

Głównym problemem w zakresie jakości fizykochemicznej wody w 2024 r. był wzrost stężenia azotanów w wodzie rozprowadzanej przez wodociąg publiczny Włodzienin powyżej dopuszczalnej normy zdrowotnej. Monitoring jakości wody z ww. wodociągu w poprzednich latach nie wykazywał wartości parametrycznych ww. jonów.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Mając na uwadze bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów, zobowiązano zarządcę wodociągu do zwiększenia częstotliwości badań ww. związków, analizy stężenia azotanów w wodzie oraz natychmiastowego podjęcie działań naprawczych w przypadku przekroczenia dopuszczalnych norm parametrycznych.

Zdjęcie 5., 6. Zbiornik wody czystej i Hydrofornia

Tabela 11. Działalność kontrolno- represyjna w zakresie wody pitnej w 2024 r.

Wodociągi		Zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Inne podmioty
liczba wodociągów		26	4
liczba skontrolowanych wodociągów		26	4
liczba kontroli	stanu sanitarno-technicznego	15	1
	związanych z poborem próbek wody	52	4
liczba pobranych próbek wody do badań	fizykochemicznych	153	10
	mikrobiologicznych	188	10
liczba decyzji	na poprawę jakości wody	3	1
	na poprawę stanu sanitarno-technicznego	-	-
	finansowych	16	1
	prolongujących dot. poprawy jakości wody	-	-
	prolongujących dot. stanu sanitarno-technicznego	-	-
Upomnienia		-	-
postanowienia o nałożeniu grzywy		-	-
mandaty (liczba i kwota)		1 (250 zł)	-

Kontrole stanu sanitarno- technicznego infrastruktury wodociągowej wykazały nieprawidłowości w zakresie nieodpowiedniego stanu sanitarnego zbiorników wody czystej, w dwóch wodociągach. W związku z powyższym prowadzono postępowanie administracyjne.

Zarządcy wodociągów na bieżąco dokonywali napraw zużytych lub skorodowanych elementów urządzeń oraz przewodów wodnych, poprawy stanu technicznego ogrodzenia stref ochronnych i budynków wodnych.

Podsumowanie

Reasumując woda przeznaczona do spożycia przez ludzi na terenie powiatu głubczyckiego posiada bardzo dobrą jakość. Parametry fizykochemiczne wyszczególnione w *Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w*

stan sanitarny powiatu w roku 2024

sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi⁴, mieszczą się w granicach obowiązujących norm. Uzdatnianie wody surowej nie jest stosowane we wszystkich wodociągach i polega głównie na prostych metodach usuwających z wody jony manganu, żelaza, azotanów. Okresowa prowadzona jest dezynfekcja wody głównie podchlorynem sodu. Nie są stosowane złożone technologie uzdatniania wody. W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono trwałych zanieczyszczeń powodujących zagrożenie dla zdrowia ludzi.

Na koniec 2024 r. wszystkim mieszkańcom powiatu głubczyckiego dostarczano wodę pitną zgodną z wymaganiami określonymi prawem.

5.7. Badania bakterii Legionella w wodzie ciepłej

Głównym środowiskiem namnażania się bakterii Legionella w systemach wodociągowych jest instalacja wewnętrzna budynków. Nieodpowiedni montaż i eksploatacja wewnętrznych instalacji wodociągowych, niedostosowanie starych instalacji do aktualnych potrzeb, a także niewystarczający nadzór sanitarny nad urządzeniami wodnymi może sprzyjać występowaniu i namnażania się mikroorganizmów.

W 2024 roku w ramach nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej zarządcy, jakość wody ciepłej zbadano w 15 obiektach tj.:

- ✓ 3 szpitalach,
- ✓ 4 całodobowych jednostkach pomocy społecznej,
- ✓ 2 obiektach noclegowych,
- ✓ 3 pływalniach,
- ✓ 3 placówkach opiekuńczo- wychowawczych/ internatach.

W trzech obiektach stwierdzono ponadnormatywną zawartość bakterii Legionella Sp. Prowadzono postępowanie administracyjne. Administratorzy obiektów przeprowadzili skuteczne działania naprawcze. Wykonane badania kontrolne wody ciepłej nie wykazały przekroczeń.

Na terenie powiatu głubczyckiego nie odnotowano zgłoszeń dot. zachorowań na legionellozę.

⁴ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294)

6. Jakość wody z kąpieliska i basenów

Zdjęcie nr 7. Kąpielisko w Pietrowicach

Nadzorem sanitarnym PPIS w Głubczycach objęte jest Kąpielisko położone na terenie Ośrodka Rekreacyjno- Wypoczynkowego w Pietrowicach. Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Głubczycach sezon kąpielowy trwał od 24 czerwca do 31 sierpnia 2024 r.

W ramach kontroli urzędowej wykonano mikrobiologiczne badania jakości wody z kąpieliska przed sezonem letnim. Na podstawie sprawozdania z badań Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głubczycach wydał ocenę jakości wody stwierdzającą jej przydatność do kąpeli.

Organizator kąpieliska wykonywał badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej, zgodnie z harmonogramem pobierania próbek. Ponadto na bieżąco przeprowadzał wizualną ocenę jakości wody w kąpielisku. Łącznie pobrano do badania 5 próbek wody.

W sezonie letnim nastąpiła poprawa jakości wody z kąpieliska. Na podstawie wizualnej oceny jakości wody nie stwierdzono zakwitów sinic. Wyniki analiz laboratoryjnych nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych norm w zakresie parametrów mikrobiologicznych.

Zdjęcie 8., 9. Kontrola jakości wody w Kąpielisku w Pietrowicach

Klasyfikacja jakości wody przeprowadzona na podstawie wyników badań wykonanych w latach 2021- 2024 wykazała *doskonałą* jakość wody, analogicznie jak w roku poprzednim.

Oceny jakości wody w kąpielisku wydawane w trakcie sezonu kąpielowego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Głubczycach na bieżąco przekazywano Gminie Głubczyce i organizatorowi kąpieliska. Umieszczano je również na stronie internetowej PSSE w Głubczycach i przekazywano za pośrednictwem lokalnych mediów do publicznej wiadomości.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Zdjęcie 10. Strona główna Serwisu kąpieliskowego /źródło: sk.gis.gov.pl/

Informacje o jakości wody systematycznie aktualizowano w ogólnokrajowym Systemie Monitoringu Jakości Wody w Kąpieliskach- Serwisie Kąpieliskowym na stronie <http://sk.gis.gov.pl> prowadzonym przez Główny Inspektorat Sanitarny.

Kontrola jakości wody basenowej jest szczególnie ważnym elementem nadzoru sanitarnego na pływalniach.

Zdjęcie 11. Kryta pływalnia „Hydrosfera” w Kietrze

W 2024 r. na terenie powiatu głubczyckiego otwarta była Kryta pływalnia *Hydrosfera* w Kietrze, Kryta pływalnia przy Szkole Podstawowej nr 2 w Głubzycach i Basen odkryty w Głubzycach.

Zdjęcie 12., 13. Pobór próbek wody z systemu cyrkulacji niecek pływackich

stan sanitarny powiatu w roku 2024

W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody przez administratorów pływalni i PPIS w Głubczycach pobrano 179 próbek do badań mikrobiologicznych i 212 próbek do badań fizykochemicznych. Jakość wody na pływalniach spełniała obowiązujące wymagania sanitarne.

Zdjęcie 14. Pobór próbek wody do badań

Zarządcy pływalni dokonywali oceny jakości wody basenowej na podstawie *Rozporządzenia w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach*.⁵ Próbki wody pobierane były zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS w Głubczycach harmonogramem. Stwierdzono jeden przypadek odstąpienia od harmonogramu spowodowany awarią urządzeń wodnych na pływalni. Badania wykonywały laboratoria posiadające akredytację PCA.

Zdjęcie 15. Kryta pływalnia „Hydrosfera” w Kietrze

Jakość wody z pływalni, w porównaniu do roku poprzedniego nie uległa zmianie. Pływalnie zaopatrywane są w wodę wodociągową. Głównym problemem utrzymującym się od kilku lat jest zachowanie odpowiednich wartości parametrów fizykochemicznych wody. Przekroczenia te nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia, wskazują jednak na potrzebę wyregulowania procesów uzdatniania wody, co zalecono administratorom pływalni.

⁵ *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* /t. j. Dz. U z 2022 r. poz. 1230/.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

7. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Do zakresu działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należało w szczególności:

- ✓ opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin, w tym uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, sporządzanych dla potrzeb planów zagospodarowania przestrzennego lub możliwości odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
- ✓ opiniowanie dokumentacji projektowych dot. budowy, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych lub ich części.
- ✓ wydawanie opinii sanitarnych na etapie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko, w tym wydawanie opinii w sprawie konieczności przeprowadzania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć wraz z określeniem zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko oraz wydawanie opinii przed decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach.
- ✓ przeprowadzenie kontroli budowanych obiektów pod względem zgodności ich wykonania z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi.
- ✓ uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych poprzez stwierdzenie zgodności ich wykonania pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych z zatwierdzonym projektem budowlanym.

Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego miała na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w nowo realizowanych oraz przebudowanych obiektach, poprzez egzekwowanie rozwiązań technicznych gwarantujących zachowanie w nich odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych, a także poprzez zapobieganie pogorszeniu standardów jakości środowiska w zakresie warunków zdrowotnych dla osób zamieszkujących oraz przebywających w sąsiedztwie obiektów mogących znacząco oddziaływać a środowisko.

Mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego, w ramach dokonywanych uzgodnień, zwracano szczególną uwagę na zagadnienia związane z:

- ✓ odpowiednim przeznaczeniem terenów, w ramach planów zagospodarowania przestrzennego gmin, pod budownictwo mieszkaniowe, przemysłowe, usługowe, uwzględniając prognozowane zanieczyszczenia powietrza, hałas, warunki zaopatrzenia ludności w wodę, usuwania i unieszkodliwiania nieczystości płynnych i stałych.
- ✓ zastosowaniem rozwiązań w dokumentacji projektowej ograniczających uciążliwość planowanych obiektów dla środowiska, w sposób nie zagrażający zdrowiu i życiu ludzi, z zachowaniem właściwych warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz warunków higieny użytkowania pomieszczeń (oświetlenie, wentylacja, ogrzewanie, sposób wykończenia itp.), egzekwując na każdym etapie procesu inwestycyjnego rozwiązania spełniające wymagania higieniczne i zdrowotne.

W 2024 r. zajęto 59 (w 2023 r. - 42) stanowisk w tym:

- ✓ 15 (w 2023r. -5) w sprawie uczestniczenia w dopuszczaniu do użytkowania obiektów budowlanych.
- ✓ 11 opinii (w 2023r.-2), dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, w tym:

stan sanitarny powiatu w roku 2024

- 7 opinii z zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzonych dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 4 opinie dotyczące projektów dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- ✓ 23 opinie (w 2023r. – 15) dotyczące oceny oddziaływania na środowisko, w tym:
 - 20 opinii, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
 - 3 opinie przed wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
- ✓ Wydano 7 (w 2023r – 10) decyzji finansowych (opłatę) za czynności wykonane w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.
- ✓ Wydano 10 (w 2023r. - 3) postanowień dot. uzgodnienia projektu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

Do inwestycji opiniowanych, czy uzgadnianych w 2024 r. pod względem sanitarno-zdrowotnym lub oddawanych do użytkowania na terenie naszego powiatu przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej należały m.in.:

- ✓ obiekty handlowe,
- ✓ obiekty przemysłowe,
- ✓ obiekty usługowe,

W 2024r. uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania między innymi takich obiektów jak: place zabaw, obiekty handlowo-usługowe, obiekty użyteczności publicznej. Ilość zajętych stanowisk uzależniona jest od liczby uzyskanych przez inwestorów decyzji – pozwoleń na budowę, delegujących organy państwowej inspekcji sanitarnej do uczestnictwa w postępowaniach związanych z koniecznością uzyskania pozwolenia na użytkowanie. Inwestycje realizowane były zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją projektową.

W ramach wykonywanych działań nie stwierdzono występowania zagrożeń stanu bezpieczeństwa sanitarnego na terenie powiatu głubczyckiego. Liczba zajętych stanowisk w 2024 roku była wyższa w porównaniu z 2023r.

Wykres 15. Liczba zajętych stanowisk w 2024 r. i w roku 2023

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Podsumowanie

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny sprawowany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego, w szczególności poprzez:

- ✓ opiniowanie lub uzgadnianie pod względem higienicznym i zdrowotnym projektów planów zagospodarowania i innych dokumentów strategicznych m. in. w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- ✓ opiniowanie przedsięwzięć w ramach oceny oddziaływania na środowisko,
- ✓ uzgadnianie dokumentacji projektowych inwestycji,
- ✓ zajmowanie stanowisk w sprawie obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania.

Stanowiska Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie administracyjne. Liczba stanowisk zależy w dużej mierze od liczby przedsięwzięć planowanych i realizowanych w powiecie.

Ocena projektowanych rozwiązań skupia się w szczególności na ocenie ryzyka narażenia ludności na czynniki fizyczne, chemiczne, biologiczne, uciążliwe lub szkodliwe dla zdrowia człowieka w miejscu jego zamieszkania i przebywania.

8. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Obiekty użyteczności publicznej stanowią różnorodną grupę, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii.

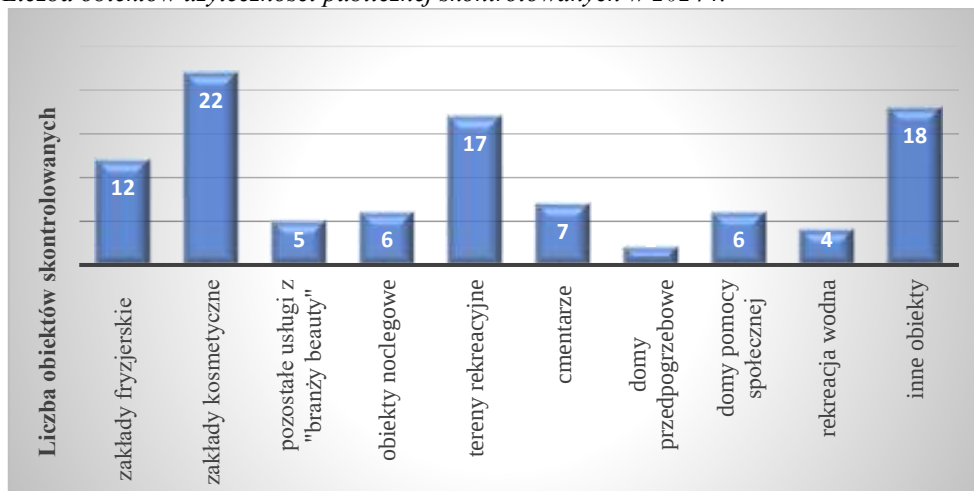
W 2024 r. w ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano ogółem 99 obiektów użyteczności publicznej, w tym:

- ✓ zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej,
- ✓ obiekty świadczące usługi hotelarskie,
- ✓ obiekty sportowe,
- ✓ obiekty rekreacyjne,
- ✓ domy pomocy społecznej,
- ✓ obiekty rekreacji wodnej,
- ✓ pozostałe obiekty użyteczności publicznej (m.in. cmentarze, domy przedpogrzebowe, przystanki autobusowe, domy kultury).

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Wykres 16. Liczba obiektów użyteczności publicznej skontrolowanych w 2024 r.

Zakres kontroli obejmował m.in. ocenę stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń i wyposażenia, gospodarkę odpadami, zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia, prawidłowość odprowadzania ścieków, przestrzeganie zakazu palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych w obiektach, wdrożenie procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami.

Obiekty świadczące usługi hotelarskie

Pod nadzorem znajdowało się 18 obiektów wśród nich:

- ✓ hotel,
- ✓ 6 gospodarstw agroturystycznych,
- ✓ 11 innych obiektów świadczących usługi noclegowe.

Zdjęcie 16. Pokój w obiekcie noclegowym

Bazę noclegową na terenie powiatu stanowią w większości obiekty z niewielką ilością pokoi, bez kategoryzacji. Kontrole stanu sanitarno- technicznego przeprowadzono w 6 obiektach tego typu. Stan sanitarny w porównaniu do 2023 r. nie zmienił się. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

W jednym obiekcie sezonowym, na przestrzeni ostatnich lat, zauważalne jest pogorszenie się warunków sanitarno- technicznych. Poza obowiązkami wynikającymi z prowadzonego postępowania administracyjnego nie były prowadzone inwestycje podwyższające standard obiektu oraz warunki świadczenia usług. Doraźnie przeprowadzano nieliczne prace naprawcze. Część infrastruktury noclegowej z powodu złych warunków technicznych została wyłączona z użytkowania.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Pozostałe obiekty z opisywanej grupy utrzymane w odpowiednim stanie sanitarnym. Wyposażenie zgodne w obowiązującymi wymaganiami w dobrym stanie technicznym.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej

Obiekty świadczące usługi z tzw. „branży beauty” stanowią największą grupę obiektów użyteczności publicznej objętą nadzorem sanitarnym.

W ewidencji Stacji znajdowało się 76 obiektów, w tym:

- ✓ 28 zakładów fryzjerskich,
- ✓ 40 zakładów kosmetycznych,
- ✓ 2 zakłady odnowy biologicznej,
- ✓ 1 salon tatuażu
- ✓ 5 zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich i kosmetycznych.

Zdjęcie 17. Salon kosmetyczny

W okresie sprawozdawczym skontrolowano 39 zakładów. Nieprawidłowości w zakresie utrzymania właściwego stanu porządkowego stwierdzono w jednym obiekcie.

Ogólny stan sanitarno- techniczny pozostałych obiektów i wyposażenia oceniono jako dobry. Stwierdzono prawidłowe zachowania higieniczne personelu w zakresie stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami. Asortyment środków dezynfekcyjnych był odpowiedni do rodzaju wykonywania działalności. Sposób postępowania z odpadami komunalnymi stałymi i ciekłymi oraz wytwarzanymi podczas usług kosmetycznych nie budził zastrzeżeń. Postępowanie z bielizną jednorazowego i wielokrotnego użytku prawidłowe.

W okresie sprawozdawczym widoczna była poprawa warunków sanitarnych w placówkach świadczących usługi z tzw. *branży beauty*. W opisywanej grupie w 2023 r. nieprawidłowości zostały stwierdzone w 6 % skontrolowanych obiektów, w 2024 r. w 3 % obiektów.

Od lat zauważalna jest tendencja poprawy warunków sanitarnych i estetycznych pomieszczeń oraz wzrost świadomości zagrożeń zdrowotnych podczas przeprowadzania zabiegów fryzjerskich i kosmetycznych, co przyczynia się do wzrostu jakości prowadzonych usług pod kątem bezpieczeństwa zdrowotnego klientów i personelu.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Zakłady przedpogrzebowe

Na terenie powiatu głubczyckiego funkcjonują 3 zakłady świadczące usługi przedpogrzebowe. Przeprowadzono kontrolę stanu sanitarno- technicznego jednego zakładu. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Nadzór sanitarny nad zakładami pogrzebowymi obejmował również warunki przeprowadzenia ekshumacji szczątków lub zwłok ludzkich. W tym zakresie przeprowadzono 3 kontrole sanitarne. Proces przeprowadzania ekshumacji zwłok lub szczątków ludzkich był zgodny z decyzją PPIS.

Zdjęcie 18. Cmentarz Komunalny w Głubczycach

Domy Pomocy Społecznej i inne jednostki pomocy społecznej

Pod nadzorem PPIS w Głubczycach znajdowało się 14 jednostek pomocy społecznej:

- ✓ 9 domów pomocy społecznej,
- ✓ 2 placówki zapewniające całodobową opiekę dla osób starszych,
- ✓ noclegownia,
- ✓ 2 inne jednostki pomocy społecznej.

Kontrole przeprowadzono w 6 obiektach. Zakres kontroli obejmował m.in. stan higieniczny, stan sanitarno- techniczny, postępowanie z odpadami, w tym odpadami medycznymi w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, postępowanie z bielizną, przestrzeganie zakazu palenia tytoniu.

Nieprawidłowości stwierdzono w dwóch placówkach. Dotyczyły one głównie nieodpowiedniego stanu sanitarno- technicznego ścian i sufitów oraz wyposażenia. W związku z powyższym prowadzono postępowanie administracyjne.

Pozostałe obiekty utrzymane były w dobrym stanie sanitarno- technicznym. Pomieszczenia utrzymane w czystości, wyposażenie pokoi pełne, w dobrym stanie technicznym. Zapas środków myjących, detergentów oraz środków dezynfekcyjnych zapewniony. Postępowanie z bielizną prawidłowe. Gospodarka odpadami stałymi bez zastrzeżeń.

Na przestrzeni lat poprawie ulegają standardy sanitarne i funkcjonalne placówek. Na bieżąco wykonywane są liczne remonty oraz przeprowadzane są inwestycje i modernizacje znacznie poprawiające warunki mieszkalne i estetyczne obiektów.

Rekreacja wodna

W ewidencji PSSE w Głubczycach znajdują się 4 ośrodki przeznaczone do rekreacji wodnej:

- ✓ *Kąpielisko położone na terenie Ośrodka Rekreacyjno- Wypoczynkowego w Pietrowicach,*
- ✓ *Kryta pływalnia przy Szkole Podstawowej nr 2 w Głubczycach,*
- ✓ *Kryta pływalnia Hydrosfera w Kietrze,*
- ✓ *Basen sezonowy w Głubczycach.*

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Zdjęcie 19. Wodny plac zabaw na basenie w Głubczycach

Kryta pływalnia „Hydrosfera” w Kietrze jest obiektem czynnym całorocznie. W okresie letnim funkcjonował basenie odkryty w Głubczycach i Kąpielisko położone na terenie Ośrodka Rekreacyjno-Wypoczynkowego w Pietrowicach. W marcu działalność wznowiła Kryta Pływalnia przy Szkole Podstawowej nr 2 w Głubczycach, działająca w trakcie roku szkolnego.

Przeprowadzone kontrole sanitarne wykazały nieprawidłowości w jednym obiekcie. Dotyczyły one nieodpowiedniego stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń, niecki pływackiej i wyposażenia. W związku z powyższym prowadzono postępowania administracyjne.

Stan sanitarno- techniczny pomieszczeń pozostałych pływalni, ich wyposażenia i niecek basenowych nie budził zastrzeżeń.

Dworzec autobusowy, przystanki, środki transportu

W okresie sprawozdawczym skontrolowano 13 przystanków autobusowych na terenie Gminy Głubczyce, Baborów i Kietrz. Stwierdzono nieodpowiedni stan techniczny sześciu wiat przystankowych. W związku z powyższym wydano zalecenia pokontrolne.

Zdjęcie 20. Przystanek autobusowy

Bieżący stan porządkowy pozostałych przystanków autobusowych i otoczenia nie budził zastrzeżeń. Obiekty oznakowane były informacją graficzną i słowną dot. zakazu palenia tytoniu i papierowych elektronicznych.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Pozostałe obiekty użyteczności publicznej

Przedmiotowa grupa obiektów obejmuje inne niż wyżej wymienione obiekty użyteczności publicznej, w tym m.in. parki, place zabaw, obiekty sportowe, domu kultury, cmentarze, stacje paliw.

W przypadku tego typu obiektów zachowanie właściwego stanu sanitarnego jest niezbędne z uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających, a także przebywających w ich sąsiedztwie.

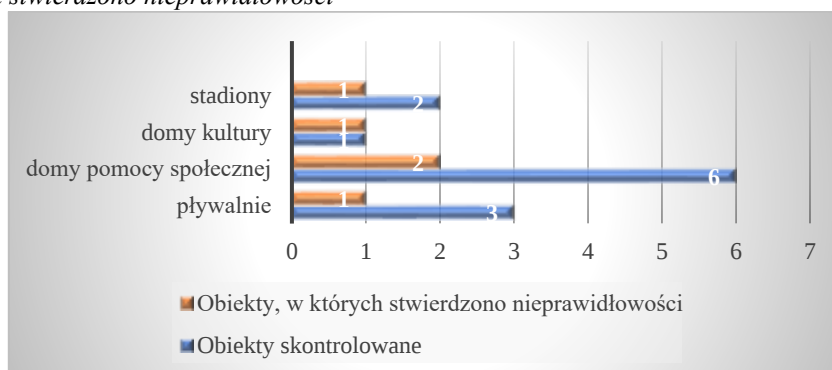
Zdjęcie 21. Ogólnodostępny plac zabaw dla dzieci

W okresie sprawozdawczym skontrolowano 29 obiektów ze 110 będących w ewidencji, tj. ok. 26 %. Nieprawidłowości w zakresie głównie nieodpowiedniego stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń stwierdzono w 2 obiektach. Pozostałe obiekty utrzymane były w dobrym stanie sanitarnym. Zarządcy obiektów na bieżąco usuwali ubytki techniczne spowodowane m.in. zużyciem materiałów lub aktami wandalizmu.

Podsumowanie

Stan sanitarno- techniczny obiektów użyteczności publicznej w porównaniu do roku poprzedniego uległ niewielkiej poprawie. Odsetek skontrolowanych obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości w 2023 r. wynosił 6 %, natomiast w 2024 r.- 5 %. Nieprawidłowości stwierdzono w grupie obiektów sportowych, kultury, pływalni oraz domach opieki społecznej. Na koniec roku sprawozdawczego 5 obiektów zostało zakwalifikowane jako niespełniające wymagań sanitarno- technicznych, w 2023 r. było 4 obiekty.

Wykres 17. Liczba obiektów użyteczności publicznej skontrolowanych w 2024 r. w stosunku do obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości

Ogólnie stan sanitarno- techniczny obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu głubczyckiego w 2024 r. ocenia się jako dobry. Przeprowadzone kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości zagrażających bezpośrednio zdrowiu lub życiu ludzi.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

W placówkach przeprowadzane były remonty. Stale podnoszone są standardy sanitarne, funkcjonalne i estetyczne obiektów. W grupie zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu obserwuje się wzrost świadomości personelu nt. zagrożeń biologicznych związanych z wykonywaniem usług, co przekłada się na stosowanie właściwych procedur zapewniających bezpieczeństwo zdrowotne klientów i personelu.

9. Nadzór nad warunkami sanitarno – higienicznymi środowiska pracy

9.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

Główne kierunki działania Oddziału Higieny Pracy w zakresie prowadzonego nadzoru sanitarnego w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych, niebezpiecznych i uciążliwych czynników występujących w środowisku pracy, zostały określone w Wytocznych Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w roku 2024.

W ramach prowadzonego nadzoru przeprowadzono **96** kontroli (w roku 2023 – **88** kontroli), których zakres obejmował m.in.:

- ✓ ocenę bezpieczeństwa i higieny pracy,
- ✓ badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- ✓ terminowe prowadzenie profilaktycznych badań lekarskich i szkoleń w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- ✓ występowanie w środowisku pracy substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- ✓ występowanie szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy,
- ✓ ocenę ryzyka zawodowego.

Na przełomie trzech ostatnich lat liczba kontroli sukcesywnie wzrastała, co wynika z potrzeby zwiększenia bezpieczeństwa pracy oraz potrzeby prowadzenia działań edukacyjnych i promocyjnych.

W ewidencji Oddziału Higieny Pracy znajdowało się **179** podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (w roku 2023 – **177** podmiotów). Ogółem we wszystkich podmiotach zatrudnionych było **5695** pracowników. Zatrudnienie w okresie ostatnich trzech lat pozostało na zbliżonym poziomie (w roku 2023 zatrudnionych było **5715** osób). Przeprowadzono **2** postępowania w związku ze zgłoszeniem podejrzeń chorób zawodowych.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Wykres 18. Zestawienie zakładów wg PKD zatrudniających największą liczbę pracowników

Nadzorem objęto **47,5 %** zewidencjonowanych zakładów (w roku 2023 – **44**). Jednocześnie procent skontrolowanych w roku 2024 pomiotów w porównaniu z latami poprzednimi zwiększył się.

Warunki pracy w nadzorowanych zakładach pozostały na zbliżonym poziomie w porównaniu do lat poprzednich. W roku 2024 nie stwierdzono przekroczenia w zakresie pyłów. Zwiększyła się natomiast liczba osób pracujących w narażeniu na ponadnormatywny hałas do **31** pracowników (z **10** pracowników w latach poprzednich). Sytuacja ta związana jest rozbudową podmiotów z PKD 25 (produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń). Czynnikiem szkodliwym występującym najczęściej w środowisku pracy pozostały czynniki biologiczne. W roku 2024 narażonych było ogółem **2383** pracowników (w roku 2023 – **2398** osób). Liczbę osób pracujących w narażeniu na czynniki szkodliwe determinują podmioty prowadzące działalność z podstawowym PKD 86 (Opieka zdrowotna i pomoc społeczna) – **717** pracowników, PKD 01 (Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt łowiectwo, włączając działalność usługową) – **387** pracowników, PKD 87 (Pomoc społeczna z zakwaterowaniem) – **369** pracowników oraz PKD 10 (Przetwórstwo przemysłowe) – **246** pracowników. Pozostałe zakłady stanowią wartość marginalną. Sytuacja ta związana jest z identyfikacją czynników biologicznych w ocenie ryzyka zawodowego, a narażenie od kilku lat pozostaje na tym samym poziomie.

W roku 2024 wydano **20** decyzji finansowych (16 w roku 2023) oraz **16** decyzji merytorycznych (**19** w roku 2023). Decyzje dotyczyły:

- ✓ substancji chemicznych i ich mieszanin – 7 nakazów;
- ✓ produktów biobójczych – 10 nakazów;
- ✓ substancji, ich mieszanin lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy – 1 nakaz;
- ✓ czynników biologicznych w środowisku pracy – 3 nakazy;
- ✓ badań środowiska pracy – 7 nakazów;
- ✓ oceny ryzyka zawodowego – 4 nakazy.

W roku 2024 nałożono 3 mandaty karne na kwotę 300 zł. w związku z naruszeniem wymagań w zakresie oznakowania opakowań mieszanin chemicznych oraz nieodpowiedniego stanu sanitarno – porządkowego pomieszczeń. Podczas prowadzonych kontroli zwracano pracodawcom szczególną uwagę na kwestie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy osób zatrudnianych. W protokołach umieszczano informacje oraz adresy do witryn internetowych poświęconych bezpieczeństwu w pracy.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

9.2. Klasyfikacja grup obiektów przeznaczonych do kontroli w oparciu o analizę ryzyka

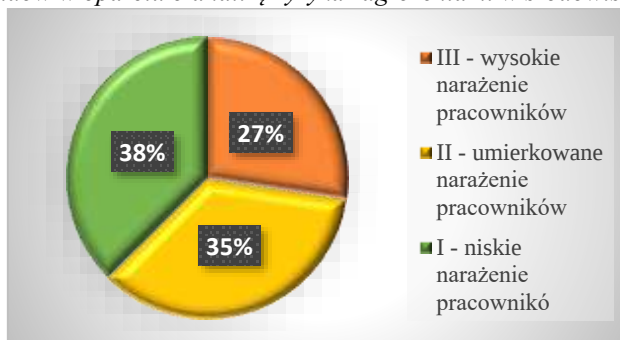

W oparciu o prowadzony nadzór sanitarny oraz wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego dokonano podziału podmiotów w zależności od warunków pracy, obecności czynników szkodliwych i ich natężenia i stężenia w środowisku pracy na 3 grupy obiektów:

1. Zakłady, w których stężenie lub natężenie czynników szkodliwych mieści się powyżej 1 krotności;
2. Zakłady, w których stężenie lub natężenie czynników szkodliwych mieści się w granicach pomiędzy 0,5 a 1 krotności;
3. Zakłady, w których stężenie lub natężenie czynników szkodliwych mieści się w granicach poniżej 0,5 krotności

Podmioty, w których występują największe zagrożenia stanowią 27 % (46 zakładów), podmioty, w których najwyższe dopuszczalne stężenia i natężenia nie przekraczają 0.5 krotności NDS i NDN stanowią 35 % (59 zakładów) oraz podmioty, w których warunki pracy są najbardziej bezpieczne – stanowią 38 % (63 zakłady). Strukturę podziału podmiotów przedstawia poniższy wykres:

Wykres 19. Zestawienie zakładów w oparciu o analizę ryzyka zagrożeniami w środowisku pracy

9.3. Ocena realizacji wymogów w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy

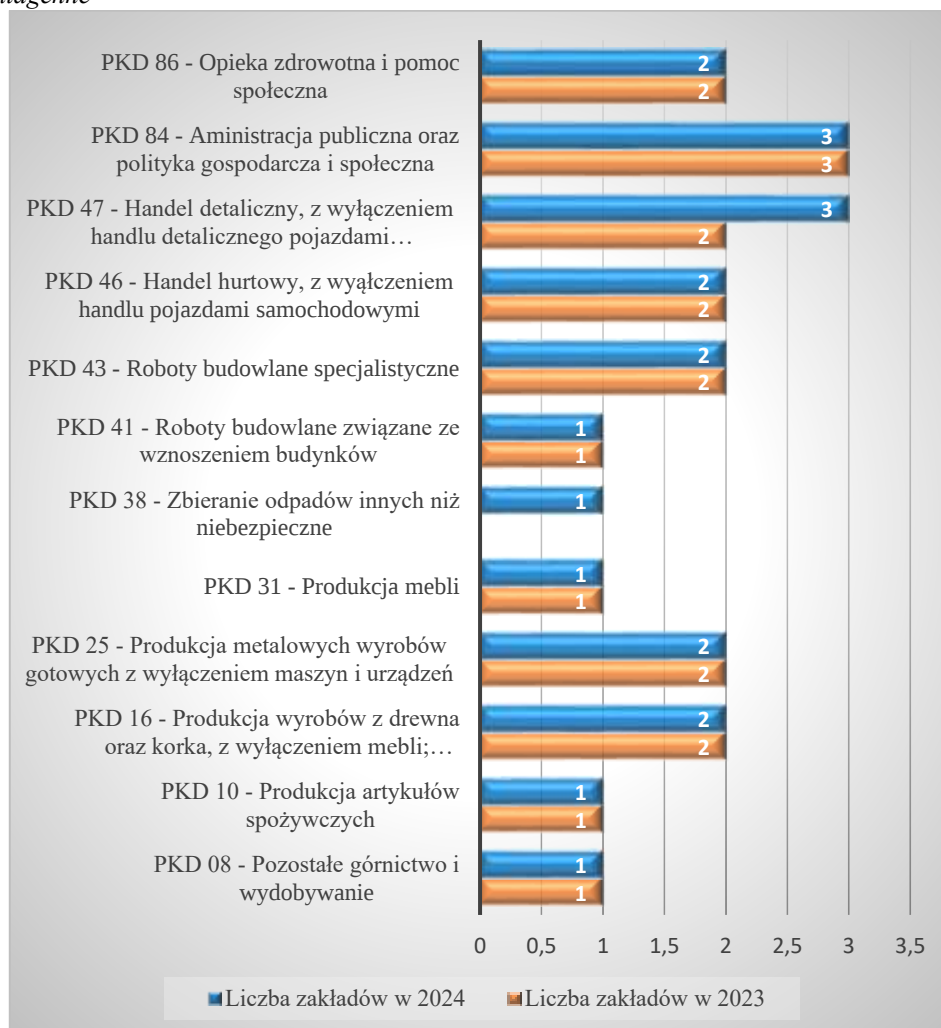

Szczególną uwagę w roku 2024 zwrócono nadal na podmioty, w których występowały czynniki lub technologie o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym. W rejestrze obiektów Oddziału Higieny Pracy znalazło się **21** podmiotów (o **2** więcej, niż w roku 2023), w których rozpoznano ww. czynniki i procesy. Przeprowadzono **12** kontroli, wydano **1** decyzję administracyjną. Głównym czynnikiem występującym w środowisku pracy były i pozostają pyły drewna zidentyfikowane nie tylko w podmiotach zajmujących się obróbką drewna, jako głównym rodzajem działalności.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Wykres 20. Zestawienie zakładów wg PKD, w których istnieje narażenie na czynniki i procesy rakotwórcze i mutagenne

W roku 2024 liczba osób narażonych na omawiane czynniki zmniejszyła się do **140** osób (w roku 2023 liczba ta wynosiła **147** osób).

9.4. Choroby zawodowe

W roku 2024 w ramach współpracy z innymi jednostkami Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzono dwie wizytacje i sporządzono dwie karty oceny narażenia zawodowego. Nie wydawano decyzji w sprawach chorób zawodowych. Na przestrzeni ostatnich lat poziom zgłaszalności podejrzeń chorób zawodowych nie ulega większym wahaniom.

9.5. Podsumowanie

Realizując zadania z zakresu poprawy warunków pracy w 2024 r. przeprowadzono **96** kontroli w zakładach pracy zatrudniających **3161** pracowników. W związku ze stwierdzeniem

stan sanitarny powiatu w roku 2024

nieprawidłowości wydano **16** decyzji administracyjnych o naruszenie przepisów higieniczno-sanitarnych, które w przeważającej liczbie dot. produktów biobójczych.

Przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w **2** zakładach. Nie wydano decyzji w sprawach chorób zawodowych.

Oddział Higieny Pracy w roku 2024 realizował działania profilaktyczne, administracyjne i kontrolne mające na celu poprawę warunków pracy oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem czynników szkodliwych i uciążliwych występujących w środowisku pracy.

Działania Inspekcji Sanitarnej w zakresie pionu higieny pracy przyczyniły się do poprawy warunków pracy oraz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników. W dalszym ciągu będą prowadzone działania kontrolne i edukacyjne w nadzorowanych podmiotach zwłaszcza w zakładach, w których występuje narażenia na czynniki i procesy rakotwórcze lub mutagenne.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

10. Higiena procesów nauczania, wychowania oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży

Państwowa Inspekcja Sanitarna jako instytucja powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, sprawuje m.in. nadzór nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania, w tym higieny wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.

W 2024 roku objęto nadzorem 48 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym:

- ✓ 6 żłobków
- ✓ 11 przedszkoli
- ✓ 13 szkół podstawowych
- ✓ 9 zespołów szkół
- ✓ 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze z pobytem całodobowym
- ✓ 2 placówki wsparcia dziennego
- ✓ szkołę muzyczną
- ✓ poradnię psychologiczno-pedagogiczną
- ✓ 2 schroniska młodzieżowe

Zakres działania Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży w obrębie bieżącego nadzoru sanitarnego obejmuje przede wszystkim kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących: higieny pomieszczeń, wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz miejsc wypoczynku dzieci i młodzieży.

10.1. Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży.

W nadzorowanych obiektach przeprowadzono ogółem 77 kontroli sanitarnych, w tym 27 kontroli planowych. Dodatkowo przeprowadzono 18 kontroli związanych z przygotowaniem szkół do nowego roku szkolnego 2024/2025, 6 kontroli interwencyjnych, 21 kontroli wypoczynku zimowego i letniego, 3 kontrole akcyjne związane z przeciwdziałaniem wadom postawy u dzieci i młodzieży, 2 kontrole sprawdzające wykonanie nałożonych nakazów.

Tabela 12. pn. Analiza porównawcza liczby przeprowadzonych kontroli przez Sekcję Higieny Dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania w latach 2023-2024.

Rok sprawozdawczy	Liczba placówek w ewidencji Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży	Liczba przeprowadzonych kontroli (w tym kontrole z wypoczynku)
2023	49	71
2024	48	77

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości dot. złego stanu higieniczno-sanitarnego oraz technicznego w 4 placówkach. W związku z nieprawidłowościami podjęto działania administracyjne tj. wydano:

- ✓ 4 decyzje administracyjne,
- ✓ decyzję zmieniającą termin nałożonego wcześniej nakazu decyzji,
- ✓ 4 decyzje płatnicze w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami
- ✓ wyegzekwowano nakazy 2 decyzji administracyjnych nałożonych w latach ubiegłych,

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Zdjęcie 22. Sala przeznaczona na zbiorowy pobyt dzieci w placówce przedszkolnej powiatu głubczyckiego.

Przeprowadzone kontrole stanu sanitarno- technicznego placówek nadzorowanych skutkowały wydaniem 3 decyzji nakazowych dot. nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego – wszystkie dotyczyły sal gimnastycznych w zespołach szkół.

Wydano 1 decyzję umarzająco-finansową dot. nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczenia magazynowego należącego do Domu Dziecka w Krasnym Polu. Nieprawidłowości zostały niezwłocznie usunięte przez stronę, przeprowadzono kontrolę sprawdzającą potwierdzającą ich usunięcie. Wspomniane pomieszczenie magazynowe znajdowało się w odrębnym budynku, gdzie dzieci nie miały dostępu.

Ponadto wydano 1 decyzję przedłużającą termin wykonania nakazów decyzji wydanej w roku 2022– decyzja dotyczyła Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Głubczycach – strona złożyła wniosek o prolongatę nakazów ww. decyzji z uwagi na przedłużający się remont.

Ponadto wydano 1 decyzję wygaszającą decyzję nakazową wydaną w lutym 2024r. dot. sali gimnastycznej w szkole podstawowej funkcjonującej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Nowej Cerekwi - z powodu likwidacji placówki.

Ponadto wszczęto 2 postępowania administracyjne dot. nieprawidłowości stwierdzonych w grudniu 2024r. w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Głubczycach (dot. nieprawidłowego stanu sanitarnego powłok malarskich w toaletach i korytarzu w suterenie budynku, stolarki drzwiowej w łazienkach, częściowo niesprawnej armatury sanitarnej, nieodpowiedniego stanu sanitarno-technicznego pomieszczenia pracowni komputerowej) i Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Głubczycach (dot. nieodpowiedniego stanu sanitarno-technicznego podłóg w korytarzach).

10.2. Zaplecze sanitarne w nadzorowanych placówkach dla dzieci i młodzieży , warunki do utrzymania higieny osobistej.

Odpowiednie warunki do utrzymania higieny osobistej, przy zapewnieniu prawidłowych warunków higieniczno-sanitarnych to jeden z najważniejszych elementów profilaktyki chorób zakaźnych. Placówka ma obowiązek zapewnić dzieciom i młodzieży odpowiedni standard higieniczny w zakresie:

- ✓ utrzymania bieżącej czystości,
- ✓ właściwego stanu technicznego powierzchni, instalacji, wentylacji,
- ✓ podłączenia do instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej,
- ✓ wyposażenia w wystarczającą liczbę urządzeń sanitarnych w odniesieniu do liczby osób korzystających
- ✓ zapewnienia środków higieny osobistej

stan sanitarny powiatu w roku 2024

W wyniku przeprowadzonych kontroli placówek stwierdzono :

- ✓ wszystkie placówki posiadają podłączenie do wodociągu miejskiego/gminnego.
- ✓ nie odnotowano placówek korzystających z własnego ujęcia wody
- ✓ odnotowano 5 placówek bez podłączenia do sieci kanalizacyjnej, z czego wszystkie placówki posiadają zbiorniki bezodpływowe (szamba).
- ✓ nie odnotowano placówek nie zapewniających odpowiedniego standardu dostępności do urządzeń sanitarnohigienicznych (tj. zbyt wielu uczniów w obiekcie w odniesieniu do liczby urządzeń sanitarnych)
- ✓ nie stwierdzono braku bieżącej ciepłej wody w toaletach,
- ✓ nie odnotowano placówek korzystających z ustępów zewnętrznych

Jednocześnie we wszystkich placówkach:

- ✓ zapewniono odpowiednie wyposażenie w środki higieny osobistej tj. papier toaletowy, ręczniki papierowe, mydło w płynie
- ✓ nie stwierdzono zaniedbań dotyczących utrzymania czystości i porządku w pomieszczeniach sanitarnych.

10.3. Higiena procesów nauczania.

Nadzór nad warunkami zapewniającymi właściwą higienę procesu nauczania jest jednym z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej, szczególnie w zakresie:

- ✓ działań o charakterze prewencyjnym, np. profilaktyka wad postawy i wad wzroku
- ✓ działań polegających na ocenie higienicznego rozkładu zajęć lekcyjnych, zapewnienia odpowiedniej długości przerw międzylekcyjnych
- ✓ działań promujących postawy i praktyki prozdrowotne np. dostęp do wody przeznaczonej do spożycia,

W działania o charakterze profilaktycznym wpisują się kontrole związane z oceną dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii oraz ocena ciężaru tornistrów szkolnych.

W 2024 roku przeprowadzono 1 kontrolę w związku z oceną dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii. Oceną objęto 8 oddziałów (86 stanowisk) – nie stwierdzono nieprawidłowości. W trakcie pomiarów prowadzono działania edukacyjne, szczególnie wśród kadry nauczycielskiej oraz pogadanki z uczniami.

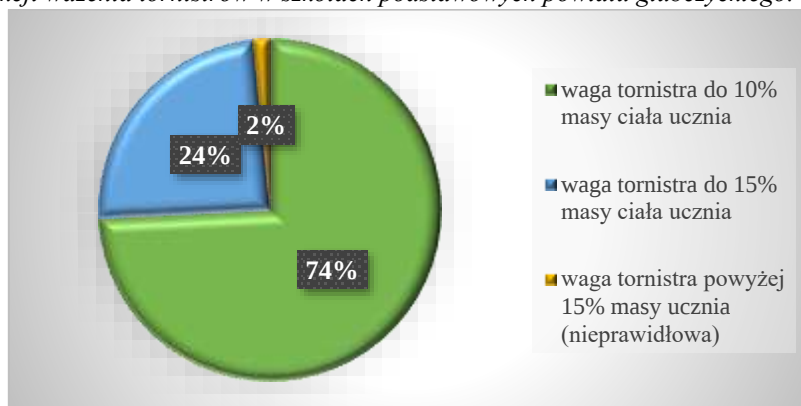
Zdjęcie 23. Działania profilaktyczne podczas kontroli – ocena dostosowania mebli do zasad ergonomii

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Podjęte przez PSSE działania profilaktyczne objęły również ocenę wagi tornistrów szkolnych. W tym zakresie przeprowadzono 3 kontrole w szkołach podstawowych. Działaniami objęto 24 oddziały – zważono 322 uczniów i ich tornistry szkolne. Podczas kontroli również prowadzono działania edukacyjne wśród kadry nauczycielskiej i grona uczniów. Wyniki i wnioski z prowadzonych pomiarów przedstawiają się pozytywnie. W większości analizowanych przypadków waga tornistra nie przekroczyła zalecanych 10% - 15%, a odsetek uczniów noszących zbyt ciężkie tornistry tzn. o wadze przekraczającej 15% masy ciała ucznia wyniósł jedynie 1,55% i dotyczył 5 uczniów.

Wykres 21. Wyniki akcji ważenia tornistrów w szkołach podstawowych powiatu głubczyckiego.

Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego tornister nie powinien ważyć więcej niż 10–15% masy ciała ucznia. Duże znaczenie w profilaktyce ma też prawidłowy dobór tornistra. Prawidłowy tornister powinien posiadać usztywnioną ściankę przylegającą do pleców, jego budowa musi umożliwiać równomierne rozmieszczenie zawartości według ciężaru. Ważne by tornister miał równe, szerokie, regulowane szelki, umożliwiające noszenie na obu ramionach, jednocześnie zapewniając jak najlepsze przyleganie tornistra do pleców, w czym pomagają dodatkowe zapięcie szelek z przodu klatki piersiowej. Co ważne wszystkie placówki powiatu głubczyckiego zapewniają uczniom możliwość pozostawienia części książek i innych pomocy w placówce są to szafki indywidualne oraz wyznaczone miejsca (półki, szuflady w klasach).

Wykres 22. Miejsce na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych w placówkach powiatu głubczyckiego

W ramach działań związanych z nadzorem nad higieną nauczania oceniono tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych w 138 oddziałach w 11 placówkach. Ponadto w czasie kontroli dokonywano pomiaru temperatury pomieszczeń w sezonie grzewczym, w 24 placówkach, w 85 pomieszczeniach, nie stwierdzono nieprawidłowości.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że wszystkie placówki realizują przepisy ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, także e-papierosów, co deklarowali dyrektorzy placówek oraz umieszczone w widocznych miejscach odpowiednie oznaczenia słowne i graficzne.

10.4. Warunki prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Inspekcja Sanitarna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego kontroluje warunki sanitarno-higieniczne do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach powiatu głubczyckiego.

Ocenie podlega przede wszystkim :

- ✓ infrastruktura sportowa
- ✓ stan sanitarno-techniczny zaplecza sportowego np. szatni, toalet, magazynu na sprzęt sportowy

Zdjęcie 24. Boisko wielofunkcyjne o sztucznej nawierzchni w Zespole Szkolno-Przedszkolnym we Włodzieninie

Szkoły w powiecie głubczyckim posiadają infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W niektórych placówkach jest ona bardziej rozbudowana i tworzy szkolny zespół sportowy z boiskami (tj. jedna lub dwie sale sportowe wraz z szatniami, natryskowniami, ustępami, magazynami sprzętu sportowego, pokojem nauczyciela WF oraz boiskiem).

Wykres 23. Infrastruktura sportowa placówek.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

10.5. Zorganizowany wypoczynek letni i zimowy na terenie powiatu głubczyckiego.

W 2024 r. w elektronicznej bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej zarejestrowano 28 zgłoszonych zorganizowanych form wypoczynku letniego i zimowego w różnych formach – były to najczęściej półkolonie w miejscu zamieszkania, rzadziej kolonie w formie wyjazdowej. W ramach prowadzonego nadzoru pracownicy Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili ogółem 30 kontroli, których zakres obejmował: m. in. :

- ✓ warunki mieszkalne oraz sanitarne,
- ✓ żywienie uczestników wypoczynku,
- ✓ wyposażenie techniczne obiektu,
- ✓ sposób gromadzenia odpadów stałych,
- ✓ teren placówki,
- ✓ zapewnienie opieki medycznej,
- ✓ przestrzeganie zakazu palenia
- ✓ dostateczną liczbę urządzeń sanitarnych, w tym dostęp do bieżącej ciepłej wody,
- ✓ stan techniczny mebli i sprzętów,
- ✓ bieżącą czystość miejsc wypoczynku,
- ✓ czy personel ma aktualną dokumentację zdrowotną,
- ✓ warunki bezpieczeństwa żywności i żywienia,
- ✓ stan czystości terenu wokół miejsca, w którym zorganizowany jest wypoczynek.
- ✓ bezpieczeństwo wody przeznaczonej do spożycia

Kontrole wypoczynku dzieci i młodzieży nie wykazały nieprawidłowości. Podejmowano działania profilaktyczno-edukacyjne o różnorodnej tematyce – głównie dotyczącej bezpieczeństwa zdrowotnego i odpowiedzialnych zachowań podczas ferii i wakacji.

Zdjęcie 25. Wakacyjne działania profilaktyczne podczas pikniku rodzinnego na placu szkolnym w Klisinie

Dzieciom i młodzieży zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu. Zarówno wypoczynek letni jak i zimowy przebiegały w sposób bezpieczny.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

10.6. Dożywianie w szkołach, przedszkolach i żłobkach.

Właściwe żywienie dzieci w przedszkolu i szkole jest szczególnie istotne ze względu na konieczność zapewnienia energii i składników odżywczych dla rozwijającego się organizmu. Minimum jeden ciepły posiłek zapewniają dla swoich uczniów wszystkie szkoły podstawowe powiatu głubczyckiego.

Zdjęcie 26. Stołówka w Publicznym Przedszkolu w Branicach

Aspekt dożywiania dzieci i młodzieży przedstawiono w formie tabel, z uwzględnieniem liczby i rodzaju placówek (tabela nr x) oraz ilości dzieci korzystających z posiłków (tabela nr xx).

Tabela 13.

Rodzaj placówki	Ilość skontrolowanych	Placówki wydające obiady		Placówki wydające śniadania szkolne
		pełne	jednodaniowe	
Szkoła Podstawowa	13	10	3	0
Zespół Szkół	9	8	0	0
Razem	22	18	3	0

Tabela 14.

Rodzaj placówki	Liczba uczniów w skontrolowanych placówkach	Liczba korzystających z obiadów ogółem	Liczba korzystających ze śniadań szkolnych	Liczba korzystających z posiłków dofinansowanych
Szkoła Podstawowa	2116	1407	0	113
Zespół Szkół	2854	925	0	63
Razem	4970	2332	0	176

10.7. Współpraca z innymi jednostkami.

Działania edukacyjne, szczególnie w formie stoisk profilaktycznych odbywały się we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Głubczycach - w ramach kampanii Bezpieczne Wakacje, Stowarzyszeniem Centrum Wspierania Aktywności Społecznej „Inicjatywa” w Grobnikach – podczas dnia Promocji Zdrowia (wydarzenie lokalne na boisku wiejskim) oraz z Ochotniczą Strażą Pożarną w Klisinie – podczas pikniku Rodzinnego w Szkole Podstawowej w Klisinie.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

10.8. Podsumowanie

W roku 2024 w większości placówek nadzorowanych przez Inspekcję Sanitarną zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu.

Wypoczynek letni i zimowy dzieci i młodzieży w powiecie głubczyckim przebiegał bezpiecznie i prawidłowo. Prowadzono kontrole akcyjne związane z zapobieganiu wadom postawy u dzieci i młodzieży.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego podejmowano działania o charakterze edukacyjno-profilaktycznym: dokonywano między innymi instruktaży dotyczących właściwego zestawienia ergonomicznego stanowiska ucznia, prowadzono pogadanki z uczniami na temat prawidłowego pakowania plecaka, przekazywano materiały edukacyjne w formie ulotek, a spotkania z dyrekcją szkół i placówek często były okazją do ważnych merytorycznych rozmów na tematy związane z bezpieczeństwem i higieną nauczania.

Nadzorowane szkoły i placówki są sukcesywnie wyposażane w nowy atestowany i certyfikowany sprzęt, pomoce dydaktyczne, meble czy sprzęt sportowy. Dzieci i młodzież między innymi dzięki dotacjom celowym, środkom unijnym i programom ministerialnym mają dostęp do najnowocześniejszych technologii. Dyrektorzy przystępują do wielu projektów wspierających rozwój i edukację na naszym terenie, umacniają się mechanizmy współpracy pomiędzy placówkami w różnych dziedzinach. Dotyczy to zarówno szkół miejskich, jak i wiejskich - co przekłada się na wyrównanie szans w edukacji dla wszystkich.

10.9. Działania edukacyjne

W placówkach działania edukacyjne prowadzono w zakresie profilaktyki zdrowotnej. Dodatkowym działaniem ponadplanowym było wdrożenie *Programu szczepień zalecanych przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV w szkołach*.

Podczas wszystkich przeprowadzanych kontroli – zarówno bieżących jak i akcyjnych prowadzono działania edukacyjno – profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży, kadry pedagogicznej oraz wśród dyrektorów placówek. Tematyka działań obejmowała m.in. profilaktykę wad postawy, profilaktykę wszawicy, wad wzroku u dzieci i młodzieży, bezpieczny wypoczynek, higiena rąk.

Działania miały formę bezpośrednią - pogadanek, spotkań, prezentacji i dyskusji. Przekazywano również materiały edukacyjne w formie papierowej – ulotki, plakaty. Działania pośrednie dot. mediów społecznościowych PSSE w Głubczycach i strony internetowej <https://www.gov.pl/web/psse-glubczyce> zamieszczano posty, artykuły, relacje z prowadzonych działań wraz z dokumentacją zdjęciową o tematyce profilaktycznej i szeroko pojętego bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży.

11. Stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą

Pod nadzorem sanitarnym znajdowało się 41 podmiotów leczniczych oraz 33 praktyki zawodowe lekarzy i pielęgniarek, w tym:

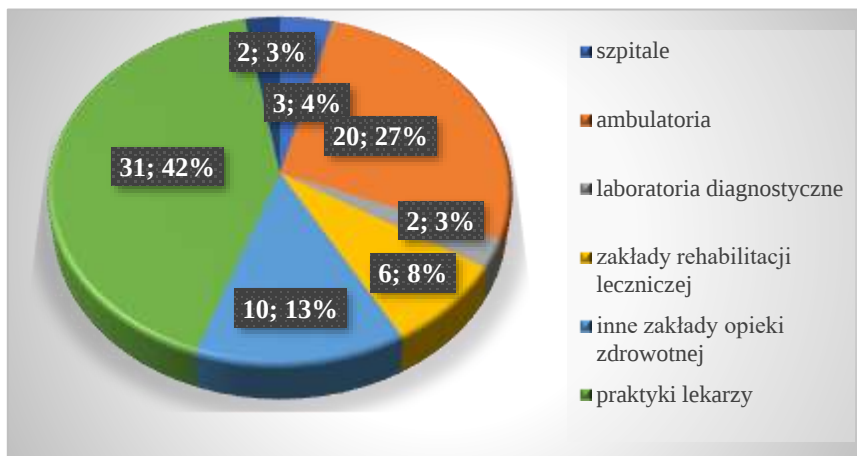
- ✓ 3 szpitale,
- ✓ 20 przychodni, ośrodków zdrowia, poradni, ambulatoriów,
- ✓ 2 medyczne laboratoria diagnostyczne,
- ✓ 6 zakładów rehabilitacji leczniczej,

stan sanitarny powiatu w roku 2024

- ✓ 10 innych zakładów opieki zdrowotnej,
- ✓ 31 praktyk lekarzy i lekarzy dentystów,
- ✓ 2 praktyki pielęgniarek i położnych.

Wykres 24. Liczba obiektów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu głubczyckiego wg ewidencji w 2024 r.

W 2024 r. skontrolowano 3 szpitale, 17 przychodni, 1 laboratorium medyczne, 4 obiekty rehabilitacji leczniczej, 8 indywidualnych/grupowych praktyk lekarskich oraz 5 obiektów z grupy innych podmiotów leczniczych. Nieprawidłowości stwierdzono w 5 placówkach.

Wykres 25. Liczba skontrolowanych obiektów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu głubczyckiego w stosunku do liczby obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości

Stan sanitarny szpitali w porównaniu do roku poprzedniego uległ poprawie. Postępowania administracyjne w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami prowadzono w jednym obiekcie. W 2023 roku nieprawidłowości stwierdzono we wszystkich skontrolowanych placówkach.

Pomimo licznych prac remontowych przeprowadzonych w ostatnich latach, nie udało się placówkom szpitalnym w pełni dostosować do wymagań *Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą*.

Stwierdzone nieprawidłowości w szpitalach dotyczyły głównie aspektów sanitarno- technicznych. W związku z powyższym prowadzono liczne prace modernizacyjno- remontowe przyczyniające się do

stan sanitarny powiatu w roku 2024

poprawy warunków świadczenia usług. Sukcesywnie wykonywano nakazy decyzji wydanych w latach poprzednim oraz przeprowadzano liczne remonty i modernizacje.

Zdjęcie 27. Centrum terapeutyczne na terenie Specjalistycznego Szpitala w Branicach /Źródło: Specjalistyczny Szpital w Branicach.

W 2024 r. skontrolowano 27 obiektów świadczących usługi lecznicze typu przychodnie, laboratoria, obiekty rehabilitacji itd. W 3 placówkach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące głównie: nieodpowiedniego stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń i wyposażenia obiektu oraz niewłaściwego czasu wstępnego magazynowania odpadów zakaźnych. W związku z powyższym prowadzono Wnioski

Stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą w porównaniu do roku poprzedniego uległ poprawie. Nieprawidłowości wykazano w 13% skontrolowanych placówek W 2023 r. było to 21 %. Dotyczyły one głównie nieodpowiedniego stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń i wyposażenia obiektów oraz niewłaściwych warunków magazynowania odpadów medycznych.

Stan sanitarny obiektów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu głubczyckiego ocenia się jako dobry. W ciągu roku przeprowadzano liczne remonty i modernizacje obiektów, doposażano zakłady w nowoczesny sprzęt i aparaturę. Działania te przyczyniły się do poprawy funkcjonalności obiektów i poziomu świadczonych usług. Dostosowanie w pełnym zakresie szpitali do wymagań określonych w *Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą*, wymaga zapewnienia dłuższego okresu czasu.

12. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w obszarze chemikaliów

12.1. Prekursory narkotyków kat. 2 i 3

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad obrotem i stosowaniem prekursorów kategorii 2 i 3. Prekursory narkotyków są to substancje i mieszaniny chemiczne, które mogą być wykorzystywane do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychotropowych – narkotyków i podlegają restrykcyjnym kontrolom.

Do kategorii 2 należą: bezwodnik octowy, czerwony fosfor, kwas fenylooctowy, kwas antranilowy, piperydyna oraz nadmanganian potasu. Natomiast do kategorii 3 należą: kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, toluen, eter etylu, aceton oraz keton metylowo-etylowy.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

W ewidencji znajdują się niezmiennie **3** podmioty stosujące prekursory w działalności zawodowej, które należą do grupy podmiotów produkujących konstrukcje metalowe i ich części (PKD 25.11.Z) oraz produkujące grzejniki i kotły centralnego ogrzewania (PKD 25.21.Z). Prekursory wykorzystywane są tam do czyszczenia i przygotowywania powierzchni metalowych do dalszej obróbki.

Nie prowadzą natomiast działalności podmioty odpowiedzialne za wprowadzanie do obrotu prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3.

W roku 2024 prowadzono **1** kontrolę w zakresie stosowania prekursorów narkotykowych. Wykonana kontrola, podobnie jak i te przeprowadzone w roku 2023 nie wykazały nieprawidłowości.

12.2. Substancje chemiczne i ich mieszaniny

Pod nadzorem PSSE w Głubczycach znajduje się **39** podmiotów gospodarczych, w których występują substancje i mieszaniny chemiczne. Są to m.in. producenci produktów kosmetycznych i suplementów diety, produktów biobójczych, dystrybutorzy (drogerie, sklepy spożywcze, budowlane, sprzedaż nawozów, środków ochrony roślin, chemii samochodowej) oraz podmioty stosujące mieszaniny w branży beauty (makijaż permanentny i tatuowanie).

W zakresie nadzoru nad chemikaliami przeprowadzono **28** kontroli u producenta mieszanin, wprowadzających do obrotu i stosujących (24 kontrole w roku ubiegłym), w tym:

Tabela 15. Dane zbiorcze dot. wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych w latach 2023 i 2024

	Rok	
	2024	2023
liczba skontrolowanych produktów	152	159
liczba skontrolowanych etykiet	152	159
liczba skontrolowanych kart charakterystyki	152	157
liczba kwestionowanych produktów	9	2
liczba kwestionowanych kart charakterystyki	4	1
liczba kwestionowanych etykiet	5	1
liczba kontroli, podczas których stwierdzono nieprawidłowości	4	4
liczba wydanych decyzji	0	3
liczba spraw przekazanych	5	1

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Tabela 16. Dane zbiorcze dot. stosowania substancji i mieszanin chemicznych w latach 2023 i 2024

	ROK	
	2024	2023
liczba skontrolowanych produktów	16	14
liczba skontrolowanych etykiet	16	14
liczba skontrolowanych kart charakterystyki	14	14
liczba kwestionowanych produktów	7	0
liczba kwestionowanych kart charakterystyki	0	0
liczba kwestionowanych etykiet	7	0
liczba kontroli, podczas których stwierdzono nieprawidłowości	8	3
liczba wydanych decyzji	2	1
liczba spraw przekazanych	5	0

Uchybienia stwierdzono zarówno u wprowadzających do obrotu substancje/ mieszaniny chemiczne, jak i stosujących w działalności zawodowej. Dotyczyły one m.in.:

- ✓ stosowania w działalności zawodowej mieszanin chemicznych przeznaczonych do makijażu permanentnego i tatuażu niezgodnie z warunkami ograniczenia określonymi w załączniku XVII poz. 75 rozporządzenia REACH,
- ✓ kwestionowanie mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie ze względu na niespójność elementów oznakowania zamieszczonych na etykiecie i w karcie charakterystyki.

Sprawy dotyczące kwestionowanych substancji chemicznych/mieszanin przekazywano do właściwych powiatowych inspektorów sanitarnych, zgodnie z kompetencjami.

Zdjęcie 28. Zdjęcie poglądowe

12.3. Detergenty

Przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie nadzoru nad detergentami u producenta. Kontrolą objęto 2 produkty (26 produktów w roku poprzednim). W analogicznym okresie w 2023 roku przeprowadzono 8 kontroli u 1 producenta, 4 dystrybutorów i 2 stosujących w działalności gospodarczej. Nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie. Spadek liczby kontroli jest spowodowany zmianą tendencji w zakresie podmiotów poddawanych kontroli.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

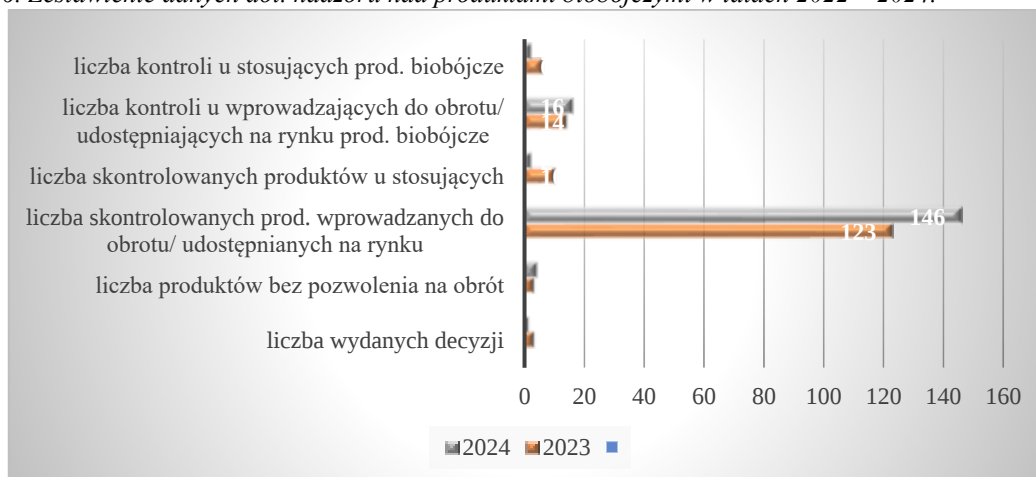
12.4. Produkty biobójcze

Pod nadzorem Stacji znajdują się **22** podmioty gospodarcze, w których występują produkty biobójcze. Są to m.in. producent produktów biobójczych, dystrybutorzy (sklepy spożywcze, markety budowlane, drogerie, sprzedaż ochrony roślin, nawozów) oraz podmioty stosujące produkty biobójcze w działalności zawodowej (zakłady świadczące usługi DDD).

Przeprowadzono ogółem **16** kontroli u wprowadzających/udostępniających na rynku produkty biobójcze oraz **2** kontrole u stosujących w działalności zawodowej produkty biobójcze (usługi DDD).

Skontrolowano produkty o zastosowaniach: dezynfekcja powierzchni i rąk, dezynfekcja wody basenowej; konserwacja wyrobów; ochrona ludzi i zwierząt przed owadami (w tym przed kleszczami, pchłami, meszkami); odstraszanie gryzoni, owadów biegających i latających.

Wykres 26. Zestawienie danych dot. nadzoru nad produktami biobójczymi w latach 2022 – 2024.

W roku 2024 kontrolą objęto **2** produkty biobójcze w zakresie stosowania oraz **146** produktów biobójczych wprowadzanych/udostępnianych na rynku. Kontrole zintensyfikowano w okresie letnim ze względu na objęcie podmiotów nadzorem udostępniających na rynku produkty odstraszające gryzonie oraz produkty przeznaczone do dezynfekcji wody basenowej. Stwierdzono w obrocie obecność **4** produktów bez wymaganego prawem pozwolenia na obrót. Ponadto stwierdzono udostępnianie na rynku **24** produktów biobójczych niezgodnie z warunkami pozwolenia na obrót tj. sprzedaż ogółowi społeczeństwa produktów przeznaczonych wyłącznie dla użytkowników profesjonalnych. Wydano **1** decyzję merytoryczną w powyższym zakresie.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

12.5. Produkty kosmetyczne

Nadzór nad produktami kosmetycznymi obejmował kontrole dokumentacji produktów kosmetycznych w aspekcie oceny bezpieczeństwa oraz warunków wytwarzania produktów kosmetycznych i wprowadzenia zasad dobrej praktyki produkcji.

Na terenie powiatu głubczyckiego znajdują się dwa zakłady produkujące kosmetyki. W zakładach tych przeprowadzono **3** kontrole sanitarne, wydano **1** decyzję administracyjną. Produkcja kosmetyków odbywa się

zgodnie z wytycznymi Dobrej Praktyki Produkcji. Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dokumentacji i znakowania **4** produktów kosmetycznych, które zostały wycofane z obrotu.

W roku 2024 r. przeprowadzono **10** kontroli w zakresie udostępniania na rynku produktów kosmetycznych (o 4 więcej w porównaniu do roku 2023). Skontrolowano **10** podmiotów zajmujących się dystrybucją ww. produktów tj. sklepy spożywczo-przemysłowe oraz drogerie. Kontrolą objęto **169** produktów kosmetycznych pod kątem prawidłowości oznakowania oraz składu (w roku ubiegłym skontrolowano 59 produktów). Nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie, a analizowane produkty nie zawierały w swym składzie niedozwolonych substancji, bądź substancji objętych ograniczeniami.

Ponadto w podmiotach udostępniających na rynku produkty kosmetyczne przeprowadzono **2** kontrole w zakresie poboru próbek produktów kosmetycznych do badań laboratoryjnych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Próbkę nie zostały zakwestionowane.

12.6. Podsumowanie

W roku 2024 zwiększono liczbę kontroli w podmiotach wprowadzających do obrotu chemikalia w porównaniu do roku 2023. Fakt ten wynika z tendencji wzmocnienia nadzoru nad tym sektorem gospodarki chemią. Stopniowo zmniejsza się nacisk na ostatni element łańcucha dostaw, czyli na bezpośredniego, ostatecznego użytkownika produktów biobójczych i detergentów.

W okresie letnim zwiększono liczbę wykonanych kontroli w sklepach i hurtowniach w zakresie wprowadzania do obrotu chemikaliów i udostępniania na rynku produktów biobójczych. Przeprowadzono kontrole bieżące oraz tematyczne miały na celu sprawdzenie poprawności oznakowania i obecności pozwoleń na obrót produktem biobójczym oraz prawidłowości oznakowania produktów kosmetycznych i mieszanin przeznaczonych do tatuowania.

W toku kontroli prowadzono działania edukacyjno-informacyjne dot. produktów biobójczych i kosmetycznych. Omawiano istotne zagadnienia m.in. kategorie użytkowników, sposób udostępniania produktów, przestrzeganie terminów ważności czy składu produktów. Jednocześnie zawężono współpracę z oddziałem HŻŻ i PU w zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi, często myłonymi z produktami biobójczymi.

13. Programy edukacyjne

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej w roku 2024 dotyczyły działań z zakresu profilaktyki, sytuacji epidemiologicznej oraz potrzeb mieszkańców powiatu. Poszczególne zadania zrealizowane zostały poprzez:

- ✓ realizację programów edukacyjnych, kampanii społecznych poprzez inicjowanie działań, nadzorowanie, monitorowanie oraz ocenę ich realizacji,
- ✓ wspieranie merytoryczne i metodyczne koordynatorów oraz realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych w formie organizowanych szkoleń, narad, udostępnianie materiałów edukacyjnych, wsparcie w realizacji,

Celem działalności promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej jest kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez propagowanie zdrowego stylu życia, oraz ograniczenie lub wyeliminowanie zachowań ryzykownych. Cel ten realizowany był w następujących obszarach:

13.1. Profilaktyka nadwagi i otyłości. Program edukacyjny „Trzymaj Formę”

Ogólnopolski program edukacyjny pt. „Trzymaj Formę” w 2024 roku zrealizowany został już po raz osiemnasty. Program zainicjowany został przez Państwową Inspekcję Sanitarną we współpracy z Polską Federacją Producentów Żywności w celu edukacji dzieci i młodzieży w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków a szczególnie aktywności fizycznej i racjonalnego odżywiania.

W 2024 roku działania propagujące zdrowy styl życia, promujące zbilansowane odżywianie połączone z aktywnością fizyczną w ramach programu „Trzymaj Formę” przeprowadzono w 17 szkołach podstawowych powiatu głubczyckiego. Zasięgiem realizacji objęto 1450 uczniów. Dla porównania w roku 2023 w programie uczestniczyło 1039 uczniów. Realizowane działania obejmują zagadnienia związane z edukacją konsumencką i dotyczą przygotowania do odpowiedzialnych zakupów, uczą zasad niemarnowania żywności i postępowania z odpadami.

Działania programowe skierowane są do uczniów starszych klas szkół podstawowych a realizacja kolejnych edycji programu „Trzymaj Formę” stanowi już stały element edukacji zdrowotnej w wielu szkołach.

Zdjęcie 29., 30. Talerz zdrowia – zajęcia na temat zdrowego odżywiania

stan sanitarny powiatu w roku 2024

13.2. Program edukacyjny dla przedszkoli pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”

Program edukacyjny pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” realizowany jest w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych, a skierowany jest do dzieci starszych grup przedszkolnych i ich rodziców. Założeniem programu jest zwiększanie wiedzy na temat produkcji żywności ekologicznej, w tym także rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych.

Program przybliży dzieciom informacje na temat rolnictwa i produktów ekologicznych. Poprzez podejmowane działania edukacyjne kształtuje umiejętności wyboru produktów ekologicznych, propagując zdrowy styl życia w połączeniu z kształtowaniem prawidłowych nawyków higienicznych.

W roku 2024 w programie uczestniczyło 10 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych. Edukacją objęto 296 dzieci. Dla porównania w roku 2023 udział w nim wzięło 14 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, a edukacją objęto 275 dzieci. W ramach realizacji działań w kilku placówkach program rozszerzono o prowadzenie przedszkolnego zielonego ogródka, w którym dzieci samodzielnie wykonywały drobne zadania od wysiewu nasion do zbiorów. Przedszkola w ramach współpracy lokalnej nawiązały kontakt z producentami rolnymi. Dzięki tym praktykom dzieci miały możliwość obserwowania przyrody i jej powiązania z produkcją spożywczą.

13.3. Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

13.3.1. Program edukacyjny „ASR, czyli jak dbać o miłość?”

Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?” jest programem profilaktycznym w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych skierowanym do uczniów szkół ponadpodstawowych.

Podstawowym celem programu jest edukacja w zakresie skutków zdrowotnych i społecznych używania substancji psychoaktywnych. W roku 2024 w programie uczestniczyło 345 uczniów w 3 szkołach ponadpodstawowych powiatu głubczyckiego. Głównym celem programu jest edukacja w zakresie skutków zdrowotnych oraz społecznych używania substancji psychoaktywnych. Program opiera się na wartościach uznawanych przez młodych ludzi za ważne, wskazuje jak nadużywanie substancji psychoaktywnych

negatywnie wpływa na relacje międzyludzkie i najważniejsze dla młodych ludzi wartości takie jak miłość i przyjaźń. Osoby stojące u progu dorosłości poprzez edukację zdobędą wiedzę, która pozwoli im inaczej spojrzeć na używanie substancji psychoaktywnych i ich konsekwencji.

13.4. Profilaktyka chorób

13.4.1. Program profilaktyki pt. „Podstępne WZW”

Kształtowanie zachowań zdrowotnych w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym, stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Program w swoich założeniach zwiększa świadomość społeczną dotyczącą infekcji wywołanych przez wirusy HBV i HCV. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat czynników ryzyka oraz sposobów skutecznego zapobiegania wirusowemu zapaleniu wątroby typu B i C.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

W roku 2024 na terenie powiatu głębskiego do realizacji programu przystąpiły 3 szkoły ponadpodstawowe. Program realizowany jest przy dużym wsparciu merytorycznym Fundacji „Gwiazda Nadziei”, która zapewnia szkolenia dla szkolnych koordynatorów oraz materiały edukacyjne niezbędne w realizacji programu. Koordynatorzy szkolni zrealizowali działania programowe w 3 szkołach. W programie uczestniczyło 450 uczniów szkół średnich. Zadaniem nauczycieli prowadzących działania edukacyjne jest wypracowanie u uczniów odpowiedzialnej postawy wobec własnego zdrowia, a także kształtowania postaw tolerancji wobec osób dotkniętych tymi chorobami. Treści programowe mają za zadanie zwiększenie świadomości, a wraz z nią zwiększenie wykrywalności zakażeń wirusami HBV i HCV w społeczeństwie.

13.4.2. Profilaktyka czerniaka „Znamie! Znam je?”

W roku 2024 zrealizowana została kolejna edycja programu „Znamie! Znam je?”. Program ma na celu upowszechnienie wśród młodzieży szkół średnich wiedzy z zakresu profilaktyki nowotworów skóry, działania edukacyjne wpływają na stan wiedzy uczniów w zakresie umiejętności rozpoznania czerniaka oraz na zmianę postaw dotyczących konieczności samobadania skóry oraz znajomości czynników podnoszących ryzyko zachorowania na czerniaka i zasady ochrony przed nim. Kontynuacja działań zainicjowanych i wspieranych merytorycznie przez Fundację „Gwiazda Nadziei” stanowi bardzo istotny wkład w profilaktykę nowotworów skóry.

Program w roku 2024 został zrealizowany w 3 szkołach ponadpodstawowych, a edukacją objęto 430 uczniów. Niezależnie od prowadzonej edukacji, a wraz z nią rosnącej świadomości w zakresie profilaktyki i czynników ryzyka, czerniak stanowi nadal istotny problem społeczny. Takim przesłaniem należy się kierować planując dalsze działania edukacyjne w ramach programu „Znamie! Znam je?” w szkołach ponadpodstawowych.

13.4.3. Wojewódzki program edukacyjny „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy”

Realizacja programu „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy”

W roku 2024 do wszystkich przedszkoli powiatu głębskiego skierowany został autorski wojewódzki program edukacyjny dla przedszkoli pn. „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy”. Program dedykowany jest dzieciom przedszkolnym w wieku 6 lat – w przedszkolnej „zerówce”. W zakres programu wkomponowane są tematy dotyczące odżywiania, higieny osobistej czy świadomości własnego zdrowia. Dzieci podczas zajęć wyrabiają lub utrwalają podstawowe nawyki higieniczne. Opracowane i rozdyskrebowane materiały programowe w postaci indywidualnych broszurek dla każdego dziecka oraz plakatów spotkały się z bardzo dobrym przyjęciem ze strony odbiorców. Zaproponowane wierszyki i kolorowanki w przyjemny i twórczy sposób zachęcają do dbania o zdrowie własne i innych, by w przyszłości zapobiegać chorobom zakaźnym. Ponadto dzieci mają możliwość doskonalenia nauki pisania i czytania wykonując ciekawe ćwiczenia z zakresu grafomotoryki.

Program został bardzo dobrze oceniony przez dzieci uczestniczące w zajęciach oraz przez nauczycieli i rodziców. W roku 2024 już zasięgiem realizacji objęto 18 przedszkoli, a udział w nim wzięło 611 dzieci. Dla porównania w roku 2023 zasięgiem objęto 17 przedszkoli, a udział w nim wzięło 396 dzieci.

Zdjęcie 31., 32. Spotkanie edukacyjne w ramach pr. „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy!”

13.4.4. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i zwalczania AIDS

Głównym zadaniem w zakresie profilaktyki jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem HIV i zachorowań na AIDS, a przyjętym działaniem jest zapewnienie dostępu do informacji oraz edukacji. Działania te realizowane są poprzez rozpropagowanie edukacyjnych kampanii społecznych zainicjowanych przez Krajowe Centrum ds. AIDS.

W roku 2024 w ramach zainicjowanej kampanii profilaktycznej pt. „#mój pierwszy raz” podejmowane były działania w formie edukacji pośredniej i bezpośredniej oraz rozpowszechnienie postów w mediach społecznościowych i dystrybucja materiałów edukacyjnych.

W ramach działań w 2 szkołach średnich zorganizowano stoiska informacyjno-edukacyjne. Młodzież otrzymała czerwone wstążeczki, materiały edukacyjne, prowadzono poradnictwo i rozmowy indywidualne rozdawano broszury i ulotki. Zasięg 300 osób

13.5. Profilaktyka palenia tytoniu

Państwowa Inspekcja Sanitarna podejmuje działania, których celem jest zmiana postaw wobec palenia tytoniu, zmierzająca w kierunku zmniejszenia osób palących i ograniczenia chorób odtytoniowych jako konsekwencji palenia. Szczególnie ważne jest ograniczenie ilości dzieci narażonych na dym tytoniowy oraz zwiększenie odsetka osób nigdy nie palących. Zadania te realizowane są poprzez realizację programów edukacji antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas” i „Bieg po zdrowie”. Ponadto podejmowane są interwencje nieprogramowe tj. „Światowy Dzień bez Tytoniu” oraz „Światowy Dzień Rzucania Palenia” mające na celu przekazywanie wiedzy o szkodliwości palenia i ochronę przed narażeniem na bierne palenie.

13.5.1. „Czyste Powietrze Wokół Nas” program przedszkolnej edukacji antytytoniowej

Program obecnie realizowany jest jako program wojewódzki, a na terenie powiatu głuchozdrzkiego cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem. Program wpisuje się w treści wynikające z podstawy programowej. Skierowany jest do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat oraz ich opiekunów, propaguje tematykę zdrowia i profilaktyki. Działania programowe dostarczają umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymów oraz wiedzę na temat konieczności ochrony przed szkodliwym wpływem dymu tytoniowego. Program ma wpływ na kształtowanie postaw prozdrowotnych i ekologicznych u dzieci i ich rodziców. Zasięg programu w roku 2024 objął 18 przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych w powiecie

stan sanitarny powiatu w roku 2024

głubczyckim. Programem objęto 648 dzieci uczestniczących w programie. W poprzednim roku program zrealizowało 16 przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych, a zasięgiem objęto 487 dzieci uczestniczących w programie.

Dodatkowym działaniem programowym było zorganizowanie V Powiatowego Konkursu Plastycznego „Czyste Powietrze Wokół Nas”. Konkurs został zrealizowany dzięki współpracy z Wydziałem Ochrony Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego w Głubczycach, które było sponsorem nagród. Uczestnikami konkursu były dzieci z 13 przedszkoli z terenu powiatu głubczyckiego. Do konkursu przesłano 38 prac plastycznych, które odzwierciedlały zdobytą wiedzę i prowadzoną przez nauczycieli edukację prozdrowotną i ekologiczną. Poprzez stosowanie nowatorskich metod edukacyjnych w formach atrakcyjnych konkursów zwiększa się wrażliwość na problem zanieczyszczenia środowiska co ma wpływ na zmianę stylu życia i zachowań proekologicznych w rodzinach i środowisku domowym dzieci.

Zdjęcie 33., 34. Podsumowanie konkursu plastycznego „Czyste Powietrze Wokół Nas”- Starostwo Powiatowe w Głubczycach.

13.5.2. Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. „Bieg po zdrowie”

Zwiększenie wiedzy na temat zdrowia oraz edukacja w zakresie szkodliwości palenia papierosów oraz używania e-papierosów jest głównym celem programu „Bieg po zdrowie”. Program skierowany jest do uczniów klas IV szkół podstawowych oraz do rodziców i opiekunów.

Podjęmowane cele szczegółowe programu to przekonanie uczniów o konieczności odmawiania innym zachęcającym do palenia. Dodatkowo uczniowie dowiadują się że używanie wyrobów tytoniowych nie jest normą oraz że większość ludzi zarówno w Polsce, jak i na świecie nie pali. Proponowane zajęcia w programie „Bieg po zdrowie” realizowane są za pomocą metod aktywizujących, które dostosowano do wieku odbiorców. Szkoły chętnie podejmują proponowaną tematykę poszerzając zajęcia przedmiotowe i godziny wychowawcze. W samej realizacji programu przydatne były materiały programowe dostępne jedynie w wersji elektronicznej. Nauczyciele zachęcali uczniów do opracowania własnych plakatów, czy tworzenia komiksów. W powiecie głubczyckim w programie uczestniczyło 10 szkół podstawowych a edukacją objęto 315 uczniów.

Poszerzeniem działań programowych była zorganizowana już po raz drugi Miejska Akcja Profilaktyczna pt. „Bieg po zdrowie” zorganizowana we współpracy z Komendą Powiatową Policji, Hufcem Pracy w Głubczycach przy wsparciu Burmistrza Głubczyc. Akcja odbyła się w ramach Światowego Dnia Bez Tytoniu na terenie Parku Miejskiego w Głubczycach i skierowana była do uczniów szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych oraz mieszkańców miasta. W ramach działania zorganizowano bieg sztafetowy, heppenig z transparentami prozdrowotnymi, stoiska edukacyjno-profilaktyczne, zdrowy poczęstunek, pokazy Pierwszej Pomocy Przedmedycznej prowadzone przez Państwową Straż Pożarną.

Zdjęcie 35., 36., 37. Międzyszkolna Akcja Profilaktyczna - sztafeta Bieg po zdrowie w Parku Miejskim w Głubczycach

13.6. Interwencje nieprogramowe:

13.6.1. **Wojewódzka kampania zdrowotna „Bezpieczne wakacje”**

W okresie wakacji prowadzona jest Kampania zdrowotna *"Bezpieczne wakacje"*. Działania realizowane w ramach kampanii dotyczą bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży korzystających z wypoczynku letniego zainicjowana przez Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Głównym zadaniem pracowników PSSE w Głubczycach jest prowadzenie kontroli oceniających warunki zakwaterowania i pobytu oraz prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do uczestników wypoczynku, organizatorów i wychowawców. Dobrze układająca się współpraca z Komendą Powiatową Policji w Głubczycach dodatkowo lokalnie promuje kampanię *"Bezpieczne wakacje"*.

Edukacją w trakcie trwania interwencji „Bezpieczne Wakacje” objęto 109 uczestników oraz opiekunów w ramach 7 spotkań edukacyjnych prowadzonych podczas zorganizowanych form wypoczynku letniego na terenie powiatu.

Tematyka objęła dbałości o zdrowie i bezpieczeństwo dzieci w okresie wakacji. Omówiono również zasady bezpiecznego i zdrowego stylu życia, profilaktyka zatruc pokarmowych, szkodliwość palenia, bezpieczeństwo nad wodą, szkodliwość nadmiernego opalania (oparzenia, udary, promieniowanie UV, rak skóry), barszcz Sosnowskiego, zatrucia grzybami, choroby przenoszone przez kleszcze, przeciwdziałanie chorobom zakaźnym.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Zdjęcie 38. Edukacja „Bezpieczne Wakacje” półkolonia świetlica środowiskowa „Ziarenko” w Branicach
Zdjęcie 39. Stoisko edukacyjno-profilaktyczne w Głubczycach – Dożynki Gminne- Dni Głubczyc 2024r:

13.6.2. Europejski tydzień szczepień

Działania w ramach **Europejskiego Tygodnia Szczepień** nakierowane zostały na szeroki odbiór społeczny. PSSE w Głubczycach zorganizowała stoisko edukacyjno-informacyjne w ramach Transgranicznych Targów Pracy i Giełdy Edukacji w ratuszu miejskim w Głubczycach tematyką zadania była promocja szczepień ochronnych, promocja zdrowego stylu życia i zdrowego odżywiania, profilaktyka nowotworów.

Ponadto wspólnie z Oddziałem Epidemiologii przeprowadzono spotkanie edukacyjne z kobietami przebywającymi w Domu Samotnej Matki z Dzieckiem w Zopowy. Przekazano informacje na temat obchodów Europejskiego Tygodnia Szczepień, znaczenia szczepień ochronnych, szczepień przeciwko HPV. Udzielano porad dotyczących profilaktyki chorób zakaźnych. Pozostawiono materiały edukacyjne, ulotki. W spotkaniach uczestniczyło 13 osób.

W przedszkolu PICCOLINO w Głubczycach przeprowadzono 2 spotkania edukacyjne z dziećmi na temat profilaktyki chorób zakaźnych, higieny rąk, szczepień ochronnych. Działania połączono z realizacją programu „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy” – W spotkaniach uczestniczyło 45 dzieci.

- ✓ W mediach społecznościowych zamieszczano informacje dotyczące szczepień ochronnych w ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień.
- ✓ Informacje na temat szczepień dla podróżnych przekazano do 2 biur podróży w formie ulotek.

Zdjęcie 40. Spotkanie edukacyjne w Domu Samotnej Matki z Dzieckiem w Zopowy

Zdjęcie 41. Stoisko edukacyjno-informacyjne „Targi Pracy i Edukacji” w Ratuszu Miejskim w Głubczycach

stan sanitarny powiatu w roku 2024

13.6.3. Profilaktyka chorób nowotworowych

Profilaktyka chorób nowotworowych jest ważnym elementem edukacji skierowanym do różnych grup społecznych. Jednym z działań w tym zakresie była prelekcja oraz stoisko edukacyjne nt. Profilaktyki nowotworów, nauka technik samobadania piersi z wykorzystaniem fantomów piersi. Organizatorem spotkania był Gminny Ośrodek Kultury w Baborowie. Ponadto edukację poszerzono zagadnienia związane z aktywnością fizyczną, która ma bardzo istotne znaczenie w profilaktyce nowotworów. wprowadzenie teoretyczne oraz Marsz Nordic Walking. Trasa marszu wynosiła ok.15 km. Uczestnikami marszu były osoby zainteresowane taką formą ruchu. Wymarsz poprzedzono rozgrzewką przeprowadzoną przez trenera/ instruktora techniki Nordic Walking. W trakcie przerwy i na zakończenie marszu prowadzono ćwiczenia rozciągające.

Kolejnym działaniem profilaktycznym był udział PSSE w Głubczycach w organizacji imprezy prozdrowotnej „Wiosna na sportowo” organizowanej przez nauczycieli w-f i trenerów fitness w Hali Sportowej ZSO w Głubczycach gdzie pracownicy PSSE prowadzili stoisko edukacyjno-profilaktyczne, poradnictwo, edukację oraz naukę samobadania piersi z wykorzystaniem fantomów piersi. Prowadzono również rozdawnictwo ulotek. Ponadto prowadzone były ćwiczenia zumby i inne ćwiczenia aktywizujące dla seniorów.

Zdjęcie 42., 43. „Dzień kobiet dla zdrowia” Nordic Walking 2024

13.7. Podsumowanie i wnioski

W roku 2024 zorganizowano szereg działań o charakterze profilaktycznym. Dużą rolę odgrywa tu dobrze układająca się współpraca lokalna pomiędzy instytucjami, która spotyka się z dobrym odbiorem społecznym. Działania te mają wpływ na zwiększenie świadomości społeczeństwa w obszarze zdrowia publicznego i skutkuje zmianą nawyków w obszarze zdrowego stylu życia wśród mieszkańców powiatu głubczyckiego.

Działania z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej realizowane były głównie w placówkach szkolnych i przedszkolnych przy współpracy oraz dzięki zaangażowaniu dyrekcji szkół i kadry pedagogicznej.

stan sanitarny powiatu w roku 2024

14. Komunikacja społeczna i promocja zdrowia

Działania edukacyjne realizowane w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej skierowane były do dzieci i młodzieży, kadry pedagogicznej, rodziców i opiekunów dzieci, w wieku przedszkolnym i szkolnym, kobiet w wieku rozrodczym, personelu medycznego, pacjentów zakładów opieki zdrowotnej oraz ogółu społeczeństwa. Zadania realizowane były w formie bezpośredniej edukacji oraz za pośrednictwem mediów społecznościowych i dotyczyły:

- ✓ edukacji w zakresie kształtowania właściwych postaw i zachowań zdrowotnych poprzez popularyzowanie zasad higieny, prawidłowego mycia rąk
- ✓ promocji zdrowego stylu życia, ze szczególnym uwzględnieniem racjonalnego odżywiania i aktywności fizycznej jako głównych czynników w profilaktyce nadwagi i otyłości wśród dzieci i młodzieży .
- ✓ profilaktyki uzależnień w tym szkodliwości palenia papierosów i papierosów elektronicznych, stosowania środków zastępczych
- ✓ Promocji szczepień ochronnych w ramach Europejskiego tygodnia szczepień
- ✓ Profilaktyki nowotworów

Akcje i działania lokalne:

- ✓ Organizacja międzyszkolnego biegu sztafetowego „*Bieg po zdrowie*” 24 maja 2024r. na terenie Parku Miejskiego w Głubczycach.
- ✓ Marsz z kijkami *Nordic Walking* w Głubczycach z okazji Dnia Kobiet 08.03.2024r. oraz Marsz z kijkami w ramach Profilaktyki nowotworów piersi we współpracy z GOK w Baborowie – 23.10.2024r., Marsz Nordick Walking w Klisinie dla uczniów Szkół Podstawowych z Klisina i Grobnik- 17.06.2024
- ✓ Udział w kampanii „Światowy Dzień Zapobiegania Utonięciom” na basenie miejskim w Głubczycach 22.07.2024r. w ramach kampanii Bezpieczne wakacje
- ✓ Organizacja stoisk profilaktyczno- edukacyjnych: Dożynki Miejsko -Gminne w Głubczycach 23.08.2024r., Dożynki Gminy Branice w Gródczanach 01.09.2024r., Dożynki Powiatowo - Gminne w Rozumicach 07.09.2024r.
- ✓ Organizacja stoisk profilaktyczno- edukacyjnych w ramach lokalnych imprez plenerowych:
- ✓ Piknik rodzinny organizator sklep Żabka i Stowarzyszenie „Tacy Sami” 18.08.2024r.
- ✓ „Wiosna na sportowo”- hala sportowa LO w Głubczycach 03.04.2024
- ✓ Profilaktyczne Mikołajki – hala sportowa LO w Głubczycach 07.12.2024
- ✓ „Dzień Promocji Zdrowia” na boisku wiejskim w Grobnikach dla uczniów szkół podstawowych w Grobnikach, Klisinie i w Pokrzywnicy 07.10.2024r.
- ✓ Stoisko profilaktyczno-edukacyjne 2 XII 2023r. Światowy Dzień AIDS w Zespole Szkół Mechanicznych w Głubczycach

stan sanitarny powiatu w roku 2024

15. Tabele, wykresy, rysunki

15.1. Tabele

Tabela 1. Zestawienie kontroli obiektów przez jednostki PIS – powiat Głubczyce	4
Tabela 2. Działalność laboratoryjna	4
Tabela 3. Zestawienie wniesionych interwencji w PSSE w Głubczycach w latach 2023-2024.....	5
Tabela 4. Porównanie stanu sanitarnego obiektów na terenie powiatu w latach 2019-2024.....	8
Tabela 5. Dane zbiorcze dotyczące powiadomień w systemie RASFF za rok 2023 i 2024.	12
Tabela 6. Liczba przeanalizowanych jadłospisów w poszczególnych placówkach.	13
Tabela 7. Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych w powiecie głubczyckim w latach 2023, 2024 i woj. opolskim 2024.....	14
Tabela 7. Liczba wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie gmin powiatu głubczyckiego- stan na 31.12.2024.....	28
Tabela 8. Wykaz wodociągów na terenie gmin w zależności od produkcji wody	29
Tabela 9. Przekroczenia mikrobiologiczne wody w 2024 r.....	31
Tabela 10. Przekroczenia fizykochemiczne wody w 2024 r.	32
Tabela 11. Działalność kontrolno- represyjna w zakresie wody pitnej w 2024 r.	33
Tabela 12. pn. Analiza porównawcza liczby przeprowadzonych kontroli przez Sekcję Higieny Dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania w latach 2023-2024.....	51
Tabela 13.	57
Tabela 14.	57
Tabela 15. Dane zbiorcze dot. wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych w latach 2023 i 2024.....	61
Tabela 16. Dane zbiorcze dot. stosowania substancji i mieszanin chemicznych w latach 2023 i 2024.....	62

15.2. Wykresy

Wykres 1. Struktura nadzorowanych zakładów na terenie powiatu głubczyckiego.	7
Wykres 2. Stopień realizacji GHP/GMP oraz HACCP w nadzorowanych obiektach w 2024 r.....	8
Wykres 3. Udział procentowy wybranych kierunków badań w zbadanych próbkach.....	10
Wykres 4. Porównanie liczby pobranych i kwestionowanych prób w latach 2020-2024.....	10
Wykres 5. Spadek zapadalności na choroby zakaźne w powiecie głubczyckim w 2024 r.	16
Wykres 6. Wzrost zapadalności na choroby zakaźne w powiecie głubczyckim w 2024 r.....	16
Wykres 7. Zapadalność na gruźlicę w powiecie głubczyckim w latach 2013 – 2024.	20
Wykres 8. Procentowy rozkład zakażeń szerzących się drogą pokarmową w 2023 r.....	22
Wykres 9. Zapadalność na boreliozę w latach 2014 – 2024 w powiecie głubczyckim.	23
Wykres 10. Procentowy rozkład pokąsań przez zwierzęta w gminach powiatu głubczyckiego w 2024 r.	24
Wykres 11. Procent zaszczepienia dzieci które ukończyły 2 rok życia p/gruźlicy, p/WZW typu B, p/rotawirusom, p/odrze, śwince, różyczce, p/pneumokokom, p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, p/Haemophilus influenzae typ b.	26

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Wykres 12. Procent zaszczepienia dzieci i młodzieży które ukończyły 6, 14 i 19 rok życia (roczniki 2018, 2010 i 2005).....	26
Wykres 13. Odsetek wodociągów publicznych na terenie powiatu głubczyckiego w 2024 r. wg produkcji wody	30
Wykres 14. Liczba poborów próbek wody wykonanych przez PIS oraz w ramach kontroli wewnętrznej w 2024 r.	31
Wykres 15. Liczba zajętych stanowisk w 2024 r. i w roku 2023.....	39
Wykres 16. Liczba obiektów użyteczności publicznej skontrolowanych w 2024 r.	41
Wykres 17. Liczba obiektów użyteczności publicznej skontrolowanych w 2024 r. w stosunku do obiektów,.....	45
w których stwierdzono nieprawidłowości.....	45
Wykres 18. Zestawienie zakładów wg PKD zatrudniających największą liczbę pracowników.....	47
Wykres 19. Zestawienie zakładów w oparciu o analizę ryzyka zagrożeniami w środowisku pracy	48
Wykres 20. Zestawienie zakładów wg PKD, w których istnieje narażenie na czynniki i procesy rakotwórcze i mutagenne	49
Wykres 21. Wyniki akcji ważenia tornistrów w szkołach podstawowych powiatu głubczyckiego.	54
Wykres 22. Miejsce na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych w placówkach powiatu głubczyckiego	54
Wykres 23. Infrastruktura sportowa placówek.	55
Wykres 24. Liczba obiektów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu głubczyckiego wg ewidencji..	59
w 2024 r.	59
Wykres 25. Liczba skontrolowanych obiektów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu głubczyckiego w stosunku do liczby obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości.....	59
Wykres 26. Zestawienie danych dot. nadzoru nad produktami biobójczymi w latach 2022 – 2024.....	63

15.3. Zdjęcia

Zdjęcie 1. Urządzenia wodne na SUW.....	29
Zdjęcie 3., 4. Pobór próbek wody do badań.....	30
Zdjęcie 5., 6. Zbiornik wody czystej i Hydrofornia.....	33
Zdjęcie nr 7. Kąpielisko w Pietrowicach.....	35
Zdjęcie 8., 9. Kontrola jakości wody w Kąpielisku w Pietrowicach.....	35
Zdjęcie 10. Strona główna Serwisu kąpieliskowego /Źródło: sk.gis.gov.pl/	36
Zdjęcie 11. Kryta pływalnia „Hydrosfera” w Kietrze.....	36
Zdjęcie 12., 13. Pobór próbek wody z systemu cyrkulacji niecek pływackich	36
Zdjęcie 14. Pobór próbek wody do badań.....	37
Zdjęcie 15. Kryta pływalnia „Hydrosfera” w Kietrze.....	37
Zdjęcie 16. Pokój w obiekcie noclegowym	41
Zdjęcie 17. Salon kosmetyczny	42
Zdjęcie 18. Cmentarz Komunalny w Głubczycach	43
Zdjęcie 19. Wodny plac zabaw na basenie w Głubczycach	44
Zdjęcie 20. Przystanek autobusowy.....	44
Zdjęcie 21. Ogólnodostępny plac zabaw dla dzieci.....	45

stan sanitarny powiatu w roku 2024

Zdjęcie 22. Sala przeznaczona na zbiorowy pobyt dzieci w placówce przedszkolnej powiatu głubczyckiego.....	52
Zdjęcie 23. Działania profilaktyczne podczas kontroli – ocena dostosowania mebli do zasad ergonomii.....	53
Zdjęcie 24. Boisko wielofunkcyjne o sztucznej nawierzchni w Zespole Szkolno-Przedszkolnym we Włodzieninie	55
Zdjęcie 25. Wakacyjne działania profilaktyczne podczas pikniku rodzinnego na placu szkolnym w Klisinie.....	56
Zdjęcie 26. Stołówka w Publicznym Przedszkolu w Branicach.....	57
Zdjęcie 27. Centrum terapeutyczne na terenie Specjalistycznego Szpitala w Branicach /źródło: Specjalistyczny Szpital w Branicach.....	60
Zdjęcie 28. Zdjęcie poglądowe	62
Zdjęcie 29., 30. Talerz zdrowia – zajęcia na temat zdrowego odżywiania	65
Zdjęcie 31., 32. Spotkanie edukacyjne w ramach pr. „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy!”	68
Zdjęcie 33., 34. Podsumowanie konkursu plastycznego „Czyste Powietrze Wokół Nas” - Starostwo Powiatowe w Głubczycach.....	69
Zdjęcie 35., 36., 37. Międzyszkolna Akcja Profilaktyczna - sztafeta Bieg po zdrowie w Parku Miejskim w Głubczycach	70
Zdjęcie 38. Edukacja „Bezpieczne Wakacje” półkolonia świetlica środowiskowa „Ziarenko” w Branicach	71
Zdjęcie 39. Stoisko edukacyjno-profilaktyczne w Głubczycach – Dożynki Gminne- Dni Głubczyc 2024r.	71
Zdjęcie 40. Spotkanie edukacyjne w Domu Samotnej Matki z Dzieckiem w Zopowy	71
Zdjęcie 41. Stoisko edukacyjno-informacyjne „Targi Pracy i Edukacji“ w Ratuszu Miejskim w Głubczycach	71
Zdjęcie 42., 43. „Dzień kobiet dla zdrowia” Nordic Walking 2024	72